

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 16. 11. 2019

Število objav: 19

Internet: 12

Tisk: 7

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 1

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 2

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 16

Internet	Naslov	Slovensko gradbeništvo se krči		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Delo.si; 463.050, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 7	Avtor	N. G.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani Slovensko gradbeništvo se krči. Od poletja je gradbena aktivnost nižja kot v enakem obdobju lani, tak trend se nadaljuje tudi v jesen. Gradbeništvo se je septembra skrčilo; vrednost opravljenih gradbenih del v tem mesecu je bila za 0,7 odstotka...			

Internet	Naslov	To je »kvaliteten pogled z avtoceste«, ki ga fotovoltaika ne sme pokvariti		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Finance.si; 159.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 11	Avtor	Borut Hočevar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...na nasipih ob akumulacijskem jezeru pri Hidroelektrarni Brežice. Načrtovana 5-megavatna sončna elektrarna bo največja pri nas, kar je poleg zahtev nove gradbene zakonodaje prineslo vrsto nepričakovanih zapletov. Opis enega od zapletov povzemamo po članku Ne, fotovoltaike ne smete postaviti. Zakaj? Ker je na drugi strani...			

Tisk	Naslov	Slovensko gradbeništvo se krči		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Delo; 153.990, Slovenija	Stran: 20	Površina: 61 cm ²
	Rubrika, Datum	Gospodarstvo; 16. 11. 2019		
Stran v zbirki: 12	Avtor	N. G.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Statistika Slovensko gradbeništvo se krči Gradbeništvo se je septembra skrčilo; vrednost opravljenih gradbenih del v tem mesecu je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra...			

Tisk	Naslov	Lesena hiša - iz betona		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Delo; 153.990, Slovenija	Stran: 21	Površina: 1.640 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 16. 11. 2019		
Stran v zbirki: 15	Avtor	Saša Bojc		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Lesena hiša - iz betona Hiša za štiričlansko družino Navdihnila stajo stara samostana brez strehe, opredelila pa stroga urbanistična določila primestnega okolja Investitorja sta si želela leseno hišo, zaradi procesa staranja lesa pa ne lesene fasade. Hkrati jima je bil zelo blizu beton. To sta tako			

Internet	Naslov	Zavod za gradbeništvo Slovenije obeležil 70. obletnico delovanja in prvič podelil nagrado za vseživljenjsko delo		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Nova24tv.si; 130.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 16	Avtor	J. S.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Zavod za gradbeništvo Slovenije obeležil 70. obletnico delovanja in prvič podelil nagrado za vseživljenjsko delo 15. 11. 2019, 13:51 0 Zavod za gradbeništvo – osrednji znanstvenoraziskovalni javni zavod na področju gradbeništva v Sloveniji – je na Ljubljanskem gradu Zavod za gradbeništvo Slovenije obeležil častitljivih 70...			

Internet	Naslov	To so pomurska podjetja, ki bodo odprla svoja vrata za potencialne nove sodelavce		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Sobotainfo.com; 99.225, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...MEDICOP d.o.o. kovinski materiali & nekovine – 0 prostih mest Panvita d.d. kmetijstvo & živilstvo – 2 prosti mesti Reflex Gornja Radgona d.o.o. gradbeništvo – 24 prostih mest Radenska d.o.o. kmetijstvo & živilstvo – 27 prostih mest XAL svetila, proizvodnja d.o.o. druge dejavnosti – 12 prostih mest ...			

Internet	Naslov	Mladi kažejo vse več zanimanja za tradicionalne poklice		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Sobotainfo.com; 99.225, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 26	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...drugega poklica, saj skozi prakso ugotovijo, da to delo zajema tudi konce tednov in praznike. Jaz pa to delo z velikim veseljem opravljam,«je dejala. Gradbeništvo v razcvetu 6pack Čukur ni le glasbenik, je tudi učitelj na Srednji gradbeni šoli in gimnaziji Maribor, kjer poučuje praktični pouk keramičarja. »Učence...			

Internet	Naslov	Slovensko gradbeništvo se krči		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 28	Avtor	N. G.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani Slovensko gradbeništvo se krči. Od poletja je gradbena aktivnost nižja kot v enakem obdobju lani, tak trend se nadaljuje tudi v jesen. Gradbeništvo se je septembra skrčilo; vrednost opravljenih gradbenih del v tem mesecu je bila za 0,7 odstotka...			

Tisk	Naslov	Bodoče inženirke in inženirji na Strokovni tehniški gimnaziji		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Gorenjski glas - Kranjčanka; 43.000, Slovenija	Stran: 23	Površina: 207 cm ²
	Rubrika, Datum	Priloga Kranjčanka; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 29	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	Bodoče inženirke in inženirji na Strokovni tehniški gimnaziji Strokovna tehniška gimnazija ŠC Kranj se je v tem šolskem letu pridružila projektu inženirke in inženirji bomoi, ki združuje priznane inženirke in inženirje, vrhunske menedžerje, predstavnike start-up podjetij in različne prodorne ter			

Tisk	Naslov	Kuhinja grofov Lantieri je bila nad mostom		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Primorske novice - Goriška; , Slovenija	Stran: 11	Površina: 826 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 11. 2019		
Stran v zbirki: 32	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...mostovi so lahko s tem tudi dodatni povezovalni simboli Univerze v Novi Gorici kot povezovalke sodobnih znanosti. GORAZD HUMAR Gorazd Humar je inženir gradbeništva z večdesetletnimi izkušnjami pri gradnji mostov. Ukvarja se tudi s preučevanjem zgodovine gradnje mostov in drugih zgradb in je avtor 10 knjig o mostovih...			

Tisk	Naslov	Je stavbna dediščina v Idriji res priložnost za inovacije		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Idrijske novice; , Slovenija	Stran: 11	Površina: 598 cm ²
	Rubrika, Datum	Mozaik; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	Matevž Šlabnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...smo ga v okviru Meseca prostora izpeljali ob finančni pomoči Ministrstva za okolje in prostor, smo v Idrijo povabili izkušene strokovnjake s področja gradbeništva in arhitekture, ki so lastnikom idrijskih rudarskih hiš svetovali o možnostih prenov dotrajanih stanovanjskih stavb. Skupaj s strokovnjaki smo nato izsledke...			

Tisk	Naslov	O delu posvetovalnega telesa in nevladnikov pri okoljskem ministru		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	EOL; , Slovenija	Stran: 18	Površina: 455 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 35	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...so tako člani Sveta obravnavali nacionalni program varstva okolja, podnebne spremembe, problematiko dimnikarstva, osnutke zakonov o urejanju prostora, gradbenega zakona , poročila o okolju, protipoplavno varnost itd. Člani Sveta na konstitutivni seji so bili: Lidija Živčič, Društvo za sonaravni razvoj Focus; Nina Štros,...			

Tisk	Naslov	Gradbeništvo ne bo moglo več po starem, a po novem brez zakonodaje ne bo šlo		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	EOL; , Slovenija	Stran: 32	Površina: 1.513 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 39	Avtor	Urška Košenina		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...konferenco trajnostne gradnje, ki je letos potekala v prostorih Knauf Insulation Experience Centra (KIEXC) v Škofji Loki, privabilo 135 udeležencev iz gradbeništva , s področja urejanja prostora ter drugih strokovnjakov, ki so upravljavsko, okoljsko in ekonomsko vpeti v trajnostno gradnjo. Osrednja tema konference...			

Internet	Naslov	Zavod za gradbeništvo Slovenije obeležil 70. obletnico delovanja in prvič podelil nagrado za vseživljenjsko delo		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Demokracija.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 41	Avtor	J. S.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...petek, 15 november 2019 11:46 Napisal J.S. Comments: DISQUS_COMMENTS Zavod za gradbeništvo - osrednji znanstvenoraziskovalni javni zavod na področju gradbeništva v Sloveniji - je na Ljubljanskem gradu Zavod za gradbeništvo Slovenije obeležil častitljivih 70 let delovanja. Pomemben mejnik v zgodovini zavoda je tudi podelitev...			

Internet	Naslov	Slovensko gradbeništvo se krči		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 42	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Vrednost opravljenih gradbenih del septembra je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani Preberi			

Internet	Naslov	Slovensko gradbeništvo se krči		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	Slowwwenia.com; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 43	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Vrednost opravljenih gradbenih del septembra je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani Več			

Internet	Naslov	Največ delovnih poškodb v gradbeništvu		
Zaporedna št. 17	Medij; Doseg	Nt-rc.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 45	Avtor	Simona Šolinič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...inženirjev Celje Robert Vodusek. V Sloveniji tudi narašča število bolniških odsotnosti zaradi obremenjenosti na delovnem mestu. Med poklicnimi področji pa je gradbeništvo še vedno na prvem mestu po številu delovnih nesreč, ki se končajo s hudimi poškodbami ali celo smrtjo. SIMONA ŠOLINIČ...			

Internet	Naslov	Jesenski Urbani forum v Novem mestu v znamenju urejanja potniškega prometa		
Zaporedna št. 18	Medij; Doseg	Gov.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 15. 11. 2019		
Stran v zbirki: 48	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...premajhen, zato bi le ta moral postati učinkovitejši in privlačnejši. Udeležence Urbanega foruma je nagovorila generalna direktorica Direktorata za prostor, graditev in stanovanja Barbara Radovan. Poudarila je, da je tako za konkurenčnost naših mest kot za kakovost bivanja vseh prebivalcev Slovenije pomembno, da promet...			

Internet	Naslov	V Sloveniji visoka stopnja (uspešnih) študentov		
Zaporedna št. 19	Medij; Doseg	Krog.sta.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 16. 11. 2019		
Stran v zbirki: 51	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...poslovnih in upravnih vedah, pravo, kmetijstvu, veterinarstvu, naravoslovju, matematiki, gostinstvu ter turizmu. Moški študentje prevladujejo le v tehniki in gradbeništvu ter informacijski in komunikacijski tehnologiji. Ženske so poleg tega tudi uspešnejše. Med tistimi, ki so se na visokošolski študij prve stopnje vpisali...			

OHLAJANJE GOSPODARSTVA | GRADBENIŠTVO | STATISTIČNI URAD

Slovensko **gradbeništvo** se krči

Vrednost opravljenih gradbenih del septembra je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani

Objavljeno
15. november 2019 11:51

Posodobljeno
15. november 2019 11:59

Gradbena aktivnost se je znižala predvsem zaradi manjšega obsega dela na stavbah; mesečni padec je znašal 5,9 odstotka, na letni ravni pa 12,9 odstotka. FOTO: Leon Vidic/Delo

N. G.

Slovensko **gradbeništvo** se krči. Od poletja je gradbena aktivnost nižja kot v enakem obdobju lani, tak trend se nadaljuje tudi v jesen.

Gradbeništvo se je septembra skrčilo; vrednost opravljenih gradbenih del v tem mesecu je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani, kažejo podatki državnega statističnega urada.

Gradbena aktivnost se je znižala predvsem zaradi manjšega obsega dela na stavbah; mesečni padec je znašal 5,9 odstotka, na letni ravni pa 12,9 odstotka. Na letni ravni je padec posledica končanja nekaterih večjih nestanovanjskih stavb, saj se je obseg del na tem segmentu znižal za petino.

Vrednost gradbenih del se na letni ravni od začetka poletja krči. Če pogledamo celo leto, pa je **gradbeništvo** glede na lani še vedno raslo. Vrednost opravljenih gradbenih del v prvih devetih mesecih je namreč za 6,2 odstotka višja kot v istem obdobju lani. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 3,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 7,2 odstotka.

To je »kvaliteten pogled z avtoceste«, ki ga fotovoltaika ne sme pokvariti

Čas branja: 2 min

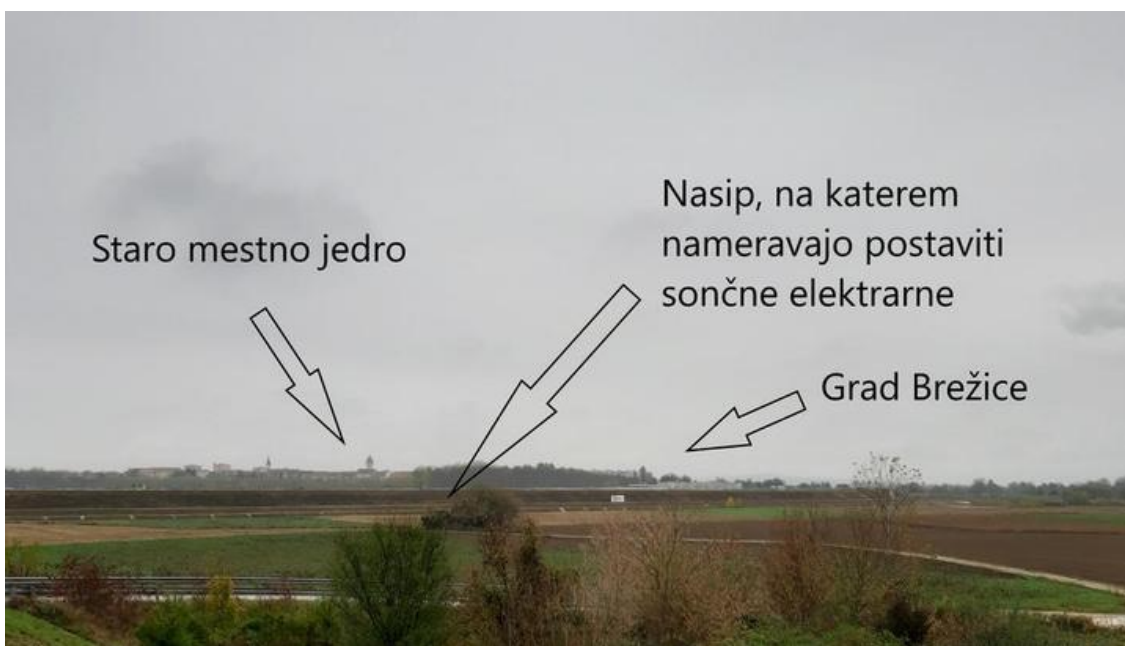
0

15.11.2019 05:00 Dopolnjeno: 15.11.2019 23:59

Objavljamo celotno pojasnilo Zavoda za varstvo kulturne dediščine, zakaj družba HESS na nasipu ob akumulacijskem jezeru Save pri Brežicah ne sme postaviti sončne elektrarne.

BORUT HOČEVAR

Pogled z nadvoza nad avtocesto, ki bi ga morebitna sončna elektrarna pokvarila. Mesto Brežice in grad ležita na levem bregu Save, nasip, na katerem naj bi stale sončne elektrarne, pa na desnem.

Sava se ne vidi.

Foto: Borut Hočevnar

Več iz teme:

[elektrika >](#)[energetika >](#)[fotovoltaika >](#)[ELEKTRARNE >](#)[Hidroelektrarne na... >](#)[Hidroelektrarna Brežice >](#)[Sava >](#)[Zavod za varstvo... >](#)[Robert Peskar >](#)[Krka >](#)

V začetku novembra smo poročali, da nameravajo v družbi **Hidroelektrarne na spodnji Savi** (HESS) postaviti sončne panele na nasipih ob akumulacijskem jezeru pri **Hidroelektrarni Brežice**. Načrtovana 5-megavatna sončna elektrarna bo največja pri nas, kar je poleg zahtev nove **gradbene zakonodaje** prineslo vrsto nepričakovanih zapletov.

Opis enega od zapletov povzemamo po članku **Ne, fotovoltaike ne smete postaviti. Zakaj? Ker je na drugi strani Save grad.**

Poseg v nasip tik nad jezovno zgradbo na desnem bregu Save ni sprejemljiv za **Zavod za varstvo kulturne dediščine** (ZVKD) iz Novega mesta. Lokacija namreč sodi v vplivno območje gradu Brežice, ki sicer stoji na drugem, levem bregu Save. Sončna elektrarna bi lahko motila pogled na grad in zato krnila vrednoto zgodovinske dediščine. V HESS menijo, da odločitev ZVKD ni smiselna, ker se iz smeri prihodnje elektrarne gradu ne vidi, saj pred njim raste nasad topolov, smo zapisali 6. novembra.

Za pojasnilo smo prosili tudi ZVKDS. Včeraj so nam poslali odgovor, ki ga je pripravil generalni konservator ZVKDS **Robert Peskar**. Odgovor objavljamo v celoti z minimalnimi redakcijskimi spremembami.

»Projekt gradnje fotovoltaičnih elektrarn v segmentu, ki posega v vplivno območje kulturnega spomenika državnega pomena Grad Brežice (EŠD 49), lokacija je na karti označena z L1, je v nasprotju z varstvenim režimom za grad in njegovo varovano območje (Odluk o razglasitvi Gradu in grajske kašče v Brežicah za kulturni spomenik državnega pomena, Uradni list 81/1999).

Gre za vplivno območje gradu, ki obsega območje, oddaljeno 300 metrov od zarisane območja gradu ter ves odprti prostor v širši okolici gradu vključno z vsemi izpostavljenimi vizurami nad levim bregom Save in sotočja s **Krko**, na katerim bi lahko načrtovali objekte ali uporabo, ki bi s svojo velikostjo, obliko ali funkcijo lahko negativno vplivali na zaščitene funkcionalne in vizualne elemente spomenika.

Vplivno območje je namreč med drugim namenjeno varovanju izpostavljenih vizur na grad in njegove podobe v prostoru. Res je, da je že izgradnja hidroelektrarne močno spremenila prostorska razmerja, vendar pa so se s krčtivijo topolovih nasadov z avtoceste odprli novi pogledi na grad in staro mestno jedro, kar obravnavamo kot kvaliteto.

Dodajamo opis besede vizura iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika:

vizúra -e ž (û)

1. črta od opazovalčevega očesa ali vizirne naprave do opazovanega predmeta, točke: dolžina vizure

2. knjiž. videnje, vizija: pisateljeva osebna vizura svetâ; to je samo ena od mogočih vizur problema

In ravno to kvaliteto bi izničili s postavitvijo fotovoltaike, ki sama po sebi predstavlja izredno izstopajoč tujek v prostoru.

Zaradi tega je ena od lokacij (L1) z vidika varstva nepremične kulturne dediščine, konkretno gradu Brežic, ki predstavlja kulturni spomenik državnega pomena, nesprejemljiva. Ostale lokacije so pretežno izven območij varovanja. Znotraj vplivnega območja bi lahko bile sprejemljive le lokacije na vodni strani nasipov, ki od zunaj niso vidne.«

Zgodbo bomo spremljali še naprej.

Statistika Slovensko gradbeništvo se krči

Gradbeništvo se je septembra skrčilo; vrednost opravljenih gradbenih del v tem mesecu je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani, kažejo podatki statističnega urada. **Na letni ravni je padec posledica tega, da so bile dokončane nekatere večje nestanovanjske stavbe, saj se je obseg del v tem segmentu znižal za petino.** Vrednost gradbenih del se na letni ravni od začetka poletja krči. Če pogledamo celotno leto, pa je **gradbeništvo** glede na lani še vedno raslo. Vrednost opravljenih gradbenih del v prvih devetih mesecih je namreč za 6,2 odstotka višja kot v istem obdobju lani. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 3,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 7,2 odstotka. **N. G.**

Lesena hiša – iz betona

Hiša za štiričlansko družino *Navdihnila sta jo stara samostana brez strehe, opredelila pa stroga urbanistična določila primestnega okolja*

Investitorja sta si želela leseno hišo, zaradi procesa staranja lesa pa ne lesene fasade. Hkrati jima je bil zelo blizu beton. To sta tako ali tako materiala, iz katerih gradimo že od začetka, sta poudarila ljubljanska arhitekta Tomaž in Lena Krušec, ki sta ju v povsem novo zgodbo in obliko – družinsko hišo v Mengšu – sestavila pod vtisom starega irskega samostana brez strehe.

SAŠA BOJC

»V času tega naročila smo z družino potovali po Irski in na poti obiskali neki samostan. V tej stavbi brez strehe nas je prevzel nekakšen fantastičen, nadnaraven občutek. Znašli smo se namreč v zaprtem, ograjenem prostoru, prostoru hiše z vsemi elementi, tudi dvokapno 'streho', a ker te strehe v resnici ni bilo, je bilo mogoče gledati v nebo. Podobno je v gotskem samostanu San Galgano v bližini Siene, kjer je Andrej Tarkovski posnel prizore filma *Nostalgija*. Z izkušnjo teh posebnih objektov sva zasnovala to hišo tako, da smo najprej postavili ogrodje, fasado, ki običajno na vrsto pride zadnja. A v tem primeru je postala še osnovna nosilna konstrukcija celotne hiše,« je zamisel, ki je zaznamovala hišo za štiričlansko družino v Mengšu, opisal Tomaž Krušec.

Ta obod je bil predvsem statični izziv. Obodno strukturo hiše, ki se tal dotika le s štirimi stenami, so ulili iz betona, ki je bil opažen z lesenimi deskami oziroma vidno krtačenim borovim lesom. Ves ta les so tudi zaradi odgovornosti do okolja uporabili za izdelavo notranje konstrukcije in tako uresničili prav tisto, kar sta želela investitorja: da bivajo v leseni hiši. »Besedna igra, da je to lesena hiša, čeprav je fasada v resnici iz betona, je do neke mere odraz realnosti, saj je bil les tisti, ki je odigral ključno vlogo pri nastanku hiše. Beton nima lastne oblike, je tekoča snov, ki povzame obliko kalupa, v tem primeru lesa. Na betonskem obodu pa sloni tudi vsa lesena konstrukcija,« je pojasnil sogovornik. Iz lesa je izdelana

notranjost domovanja, pri križno lepljenih ploščah pa so rumenkasto barvo omilili z beljenjem.

Motiv stavbe brez strehe – tudi pod streho

Reinterpretacija starega samostana na Irskem in gotske opatije v Italiji je določila tudi tloris in strukturo stavbe; dnevna soba je dvovišinska in je prek galerije z velikanskim strešnim oknom odprta v nebo. Tako so motiv stavbe brez strehe, ki premore nadnaravni, nadzemeljski občutek, ko si v notranjosti, hkrati pa »zunaj« in gledaš v nebo, so ohranili tudi v s streho pokriti hiši. To pa daje bivanju še poseben čar, je poudarila Lena Krušec. Po njenih besedah je v hiši zelo prijetno, tudi kadar dežuje in še posebej, ko nanjo sije luna. Ob jasnih nočeh tako stanovanjci ne potrebujejo luči, v hiši vlada podoben občutek kot poleti, ko se človek usede na teraso, je sogovornica opisala značilno bivanjsko vzdušje.

Kako pa sta naročnika sprejela idejno zasnovo, je bila še kakšna druga različica? »Ne, ta je bila prva in zadnja in sta jo tudi tako sprejela,« odgovarjata sogovornika, ki sta morala pri tem projektu načrtovati vse do najmanjšega detajla. Sicer pa je pri hiši – razen betonske nosilne konstrukcije – vse zgrajeno iz lesa in je montažno.

Četudi sta arhitekta upoštevala vse predpise velikopotezno zasnovanega urbanističnega načrta kraja, naklon strehe, razmerje stranic hiše, višino ..., je dom za slovensko štiričlansko družino zelo drugačen od drugih v neposredni okolici. »Pri upoštevanju predpisanih gabaritov smo se hoteli izogniti vsem pritlikljam oziroma prizidkom, kot so shrambe, garaža, nadstreški in frčade, na kar je občinski akt tu in tam celo namigoval. Ker smo hoteli vse spraviti pod isto streho, nam je na koncu uspela nekakšna prapodoba hiše, ki spoštuje vse urbanistične predpise. V mansardnem delu smo oblikovali tudi dva večja balkona, ki pa sta vtopljena v gabarit stavbe in tako ne motita enotne podobe dvokapnega volu-

mna,« je še poudarila arhitektka. Ta po meri zgrajena hiša iz betona in lesa, ki se ponaša s 300 kvadratnimi metri bruto površine in po zagotovilih avtorjev ni stala več, kot bi kakšna druga, pa je v naselju posebna tudi zaradi enotnosti materiala. Les so uporabili tudi na nenosilnih delih fasade kot polnilo, ki po teksturi in strukturi nadaljuje betonsko fasado, medtem ko v naselju prevladujejo hiše, ki jih zaznamuje kombinacija kamna, ometa in lesa in so bolj kot ne kolaj najrazličnejših elementov.

Način gradnje je narekoval podobo

Kot sta poudarila sogovornika, je bil pri njunem projektu kot ponavadi način gradnje tisti, ki je narekoval njegovo zunanjo podobo. Videz njihovih stavb je vedno rezultat arhitekturnega koncepta, in ne izključno likovna igra. »Zunanja podoba pride na vrsto zadnja. Tudi odtis lesenega opaža v betonu, kar je sicer danes pogost estetski element, je pri tej hiši temelj celotne zgodbe, konstrukcije, drugače ga ne bi uporabili. Odtis lesa v betonu so pogosto uporabljali slovenski arhitekti v 60. letih. A v tistem času je bila rešitev bolj odraz razmer,« je spomnil Tomaž Krušec.

Naš prostor ima poleg dolge tradicije gradnje iz lesa tudi dolgo kulturo gradnje iz betona. Čeprav se nam danes zdi bolj kot ne trendovski material, ga je v našem prostoru afirmiral predvsem mojster Jože Plečnik, nadaljevali pa njegovi učenci in naslednje generacije modernistov po drugi svetovni vojni. »Gradnja v betonu je pripeljala do nastanka vseh velikih modernističnih projektov. Velik poet betona je bil tudi Plečnikov učenec Ravnikar. Če samo pogledate detajle pritličja Ferentovega vrta, gradbene fakultete ali atrijev pasaže Maximarketa ... Kot pripadnika generacije mlajših slovenskih arhitektov skušava to tradicijo nadaljevati, seveda v izrazu današnjega časa.«

**● Lesena hiša,
Mengeš**

Velikost parcele: **1220 m²**
Velikost hiše: **300 m² (bruto)**
Avtorja idejne zasnove: **Lena Krušec in Tomaž Krušec**
Čas gradnje: **2017–2018**
Izvajalec gradbeno obrtniških del: **ANMAX**
Izvajalec mizarških del: **Mizarstvo Marko Urbanija**
Vrednost investicije: **350.000 evrov**

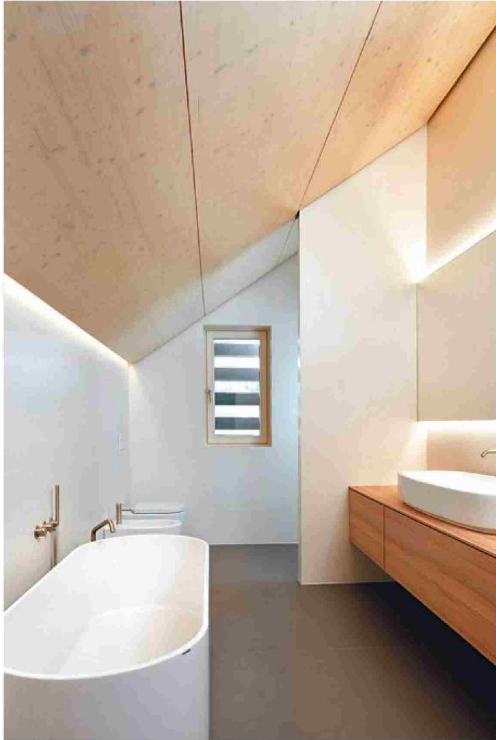
Drugače kot običajno je najprej nastala fasada hiše.

Betonski obod v sebi skriva toplo, leseno notranjost.

Projektirati je bilo treba vse do zadnjega detajla.

Vsak prostor je poseben zaradi strehe, ki se odpira proti nebu.

Četudi sta arhitekta upoštevala vse predpise, naklon strehe, razmerje stranic hiše, višino ..., je dom za štirčlansko družino zelo drugačen od drugih v neposredni okolici. FOTOGRAFIJE MIRAN KAMBIČ

Lokalno (<https://nova24tv.si/rubrika/lokalno/>)

Zavod za **gradbeništvo** Slovenije obeležil 70. obletnico delovanja in prvič podelil nagrado za vseživljenjsko delo

15. 11. 2019, 13:51

0

f Facebook (<https://www.facebook.com/sharer.php?u=https%3A%2F%2Fnova24tv.si%2Flokalno%2Fzavod-za-gradbenistvo-slovenije-obelezil-70-obletnico-delovanja-in-prvic-podelil-nagrado-za-vsezivljenjsko-delo%2F>)

t Twitter (<https://twitter.com/intent/tweet?text=Zavod+za+gradbeni%C5%A1to+Slovenije+obeje%C5%BEil+70.+obletnico+delovanja+in+prvi%C4%8D+podelil+nagrado+za+vse%C5%BEivljenjsko+delo&url=https%3A%2F%2Fnova24tv.si%2F>)

Zavod za **gradbeništvo** – osrednji znanstvenoraziskovalni javni zavod na področju **gradbeništva** v Sloveniji – je na Ljubljanskem gradu Zavod za **gradbeništvo** Slovenije obeležil častitljivih 70 let delovanja. Pomemben mejnik v zgodovini zavoda je tudi podelitev nagrade za vseživljenjsko delo, ki jo je prejel prof. dr. Miha Tomažević, eden izmed najvidnejših slovenskih inženirjev na področju **gradbeništva**, ki ga bogatijo izvrstni raziskovalni dosežki in predvsem njihova zavirljiva vpeljava v prakso.

Dr. Tomažević napodročju raziskav zidanih konstrukcij pri potresni obtežbi sodi v sam svetovni vrh. Nepozabni so njegovi dragoceni prispevki pri popotresni obnovi stavb v Posočju in Furlaniji, poleg tega pa je bil gostujoči profesor na Univerzi v Trentu, na Universidad de Chile v Santiagu, redno gostuje na univerzi v Padovi, ter predaval na Politehniko v Milanu. Za svoje delo je prejel številne mednarodne nagrade, predvsem pa med njimi izstopa Scalzi Research Award, ki mu jo je v letu 2005 podelilo ameriško Združenje za zidane konstrukcije (The Masonry Society).

Preberite tudi: Za čarobni december mariborski župan Arsenovič izbral agencijo, ki je povezana s stranko SMC?! (<https://nova24tv.si/lokalno/za-carobni-december-mariborski-zupan-arsenovic-izbral-agencijo-ki-je-povezana-s-stranko-smc/>)

Dogodka se je udeležilo več kot 350 gostov iz 10 držav, ki so jih tekom dogodka nagovorili predstavnica Združenja evropskih nacionalnih raziskovalnih centrov na področju cestnega transporta FEHRL gospa **Maria de Lurdes Antunes** in predstavnik Združenja evropskih nacionalnih gradbenih laboratorijev ENBRI, **Johan Vyncke** ter pristojni minister za izobraževanje, znanost in šport dr. **Jernej Pikalo**. Direktor Zavoda za **gradbeništvo** Slovenije, doc. dr. Aleš Žnidarič pa je poudaril pomembnost mednarodnih sodelovanj in zaključil z mislijo, da je "zadnje desetletje dokaz, da sta znanje in tehnološka razvitost bistveni za preživetje posameznih delov gospodarstva in blaginjo državljanov" in zbranim zagotovil, da "bodo aktivnosti Zavoda za **gradbeništvo** Slovenije še naprej temeljile na znanju, ki bo puščalo sledi ne le v Sloveniji, ampak tudi širše".

J.S.

Oznake **gradbeništvo** (<https://nova24tv.si/oznaka/gradbenistvo/>) nagrada (<https://nova24tv.si/oznaka/nagrada/>) Tomažević (<https://nova24tv.si/oznaka/tomazevic/>) vseživljenjsko delo (<https://nova24tv.si/oznaka/vsezivljenjsko-delo/>)

f Facebook (<https://www.facebook.com/sharer.php?u=https%3A%2F%2Fnova24tv.si%2Flokalno%2Fzavod-za-gradbenistvo-slovenije-obelezil-70-obletnico-delovanja-in-prvic-podelil-nagrado-za-vsezivljenjsko-delo%2F>)

t Twitter (<https://twitter.com/intent/tweet?text=Zavod+za+gradbeni%C5%A1to+Slovenije+obeje%C5%BEil+70.+obletnico+delovanja+in+prvi%C4%8D+podelil+nagrado+za+vse%C5%BEivljenjsko+delo&url=https%3A%2F%2Fnova24tv.si%2F>)

SORODNI PRISPEVKI OSTALI PRISPEVKI AVTORJA

"Sredinska" evropska poslanka Ljudmila Novak v EP podprla resolucijo, ki napada Poljsko in podpira promocijo LGBT med šolarji!

(<https://nova24tv.si/slovenija/politika/sredinska-evropska-poslanka-ljudmila-novak-v-ep-podprla-resolucijo-ki-napada-poljsko-in-podpira-promocijo-lgbt-med-solarji/>)

To so pomurska podjetja, ki bodo odprla svoja vrata za potencialne nove sodelavce

sobotainfo 15. November 2019 06:30 v [Politika in gospodarstvo](#)

Ob dnevu odprtih vrat slovenskega gospodarstva potencialne nove sodelavce k obisku vabijo tudi pomurska podjetja.

Poklicno odločanje je ena ključnih, a težkih odločitev in tudi iskanje novih kariernih priložnosti zahteva zbiranje pravih informacij. Dobrodošlo pomoč na tem področju zdaj ponuja **dan odprtih vrat slovenskega gospodarstva**, ki 28. novembra vabi v kar **117 slovenskih podjetij**, kjer bomo lahko v praksi spoznali delodajalce, poklice in zaposlene.

Odkrivanje talentov in zanimivih priložnosti

Ob dnevu odprtih vrat slovenskega gospodarstva podjetja sprejemajo obiskovalce in predstavljajo svoje delovne procese, naravo in pogoje dela s ciljem:

- ponuditi obiskovalcem več informacij o poklicih, naravi dela in delovnih procesih v realnih delovnih okoljih, v regiji, kjer živijo,
- razbiti stereotipe o manj in bolj priljubljenih oziroma spoštovanih poklicih ter
- omogočiti poznavanje perspektivnih poklicev, ki jih naše gospodarstvo potrebuje.

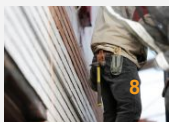
V ta namen je na pobudo **Gospodarske zbornice Slovenije** zaživelo spletno mesto **[Odkrij svoj talent](#)**. Projektu se kot partnerji pridružujejo **Zavod RS za zaposlovanje**, **Zavod RS za šolstvo** ter **Center RS za poklicno izobraževanje**.

Minimalna plača se zvišuje, inšpektorji bodo preverjali ali se delodajalci tega držijo

Bo zaradi pomanjkanja kadra na voljo manj postelj?

V službi več kot 40 ur na teden, a smo še vedno pod evropskim povprečjem

Bi varovali meje Evropske unije? Iščejo kar 700 okrepitev!

Predstavilo se bo tudi 11 pomurskih podjetij

Letošnji dan odprtih vrat bo v podjetjih po vsej Sloveniji potekal v četrtek, 28. novembra 2019, ob 16.30. Vsako podjetje se bo predstavilo na način po lastnem izboru, na primer z ogledom prostorov, vodeno predstavitvijo različnih strokovnjakov v podjetju, predavanjem, predstavitvijo določenega poklica ali pa pogovorom z zaposlenimi.

Konec meseca bo vrata tako odprlo tudi 11 pomurskih podjetij, natančneje:

- VAR D.O.O kovinarstvo & strojništvo – 32 prostih mest
- MEGRAS d.o.o. kovinarstvo & strojništvo – 27 prostih mest
- MEDICOP d.o.o. kovinski materiali & nekovine – 0 prostih mest

- Panvita d.d. kmetijstvo & živilstvo – 2 prosti mesti
- Reflex Gornja Radgona d.o.o. **gradbeništvo** – 24 prostih mest
- Radenska d.o.o. kmetijstvo & živilstvo – 27 prostih mest
- XAL svetila, proizvodnja d.o.o. druge dejavnosti – 12 prostih mest
- ARCONT kovinarstvo & strojništvo – 76 prostih mest
- ELRAD International d.o.o. elektronika – 22 prostih mest
- VARIS Lendava d.d. **gradbeništvo** – 18 prostih mest
- PANVITA, MESNA INDUSTRIJA RADGONA d.d. kmetijstvo & živilstvo – 12 prostih mest

Celoten seznam vseh sodelujočih podjetij z njihovimi opisi in dejavnostmi lahko najdete [tukaj](#), kjer je možna tudi individualna ali skupinska prijava. Število mest je sicer omejeno.

Podjetja obiskalo že pet tisoč udeležencev

Letos se vrata slovenskih podjetij odpirajo že četrtič. Do zdaj je sodelovalo več kot **300 podjetij** iz celotne Slovenije, ki jih je obiskalo že okoli **5.000 udeležencev**, in kot zagotavljajo organizatorji, so dosedanje izkušnje bile zelo pozitivne tako za mlade kot za podjetja.

Trenutno aktualen dogodek je namenjen šolski mladini, srednješolcem, študentom in iskalcem zaposlitve, ki si želijo novih kariernih izzivov. Posebno pozornost posvečajo tudi staršem, saj ti igrajo pomembno vlogo pri poklicnem odločanju svojih otrok, a pogosto nimajo dovolj informacij o poklicih in trgu dela. Dan odprtih vrat je zato organiziran v popoldanskem času z namenom, da se obiskov podjetij lahko udeleži tudi čim več staršev.

V Pomurju primanjkljaj več kot sto poklicev

Sicer pa aktualno povpraševanje po delavcih na **Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje** kaže, da so trenutno med najbolj iskanimi strokovnjaki za zdravstveno nego ter strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov, kamor sodijo na primer različni inšpektorji, projektni vodje in tako dalje;

»Med poklici, za katere se zahteva srednješolska oziroma poklicna izobrazba, izstopajo vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, prodajalci, natakarji, kuharji, zidarji, elektroinštalaterji, usmerjevalci in raznašalci ter strokovni sodelavci za zdravstveno nego.

V skupini poklicev, za katere zadošča osnovnošolska izobrazba, pa čistilci, strežniki in gospodinjski pomočniki in podobno v uradih, hotelih in drugih ustanovah ter delavci za

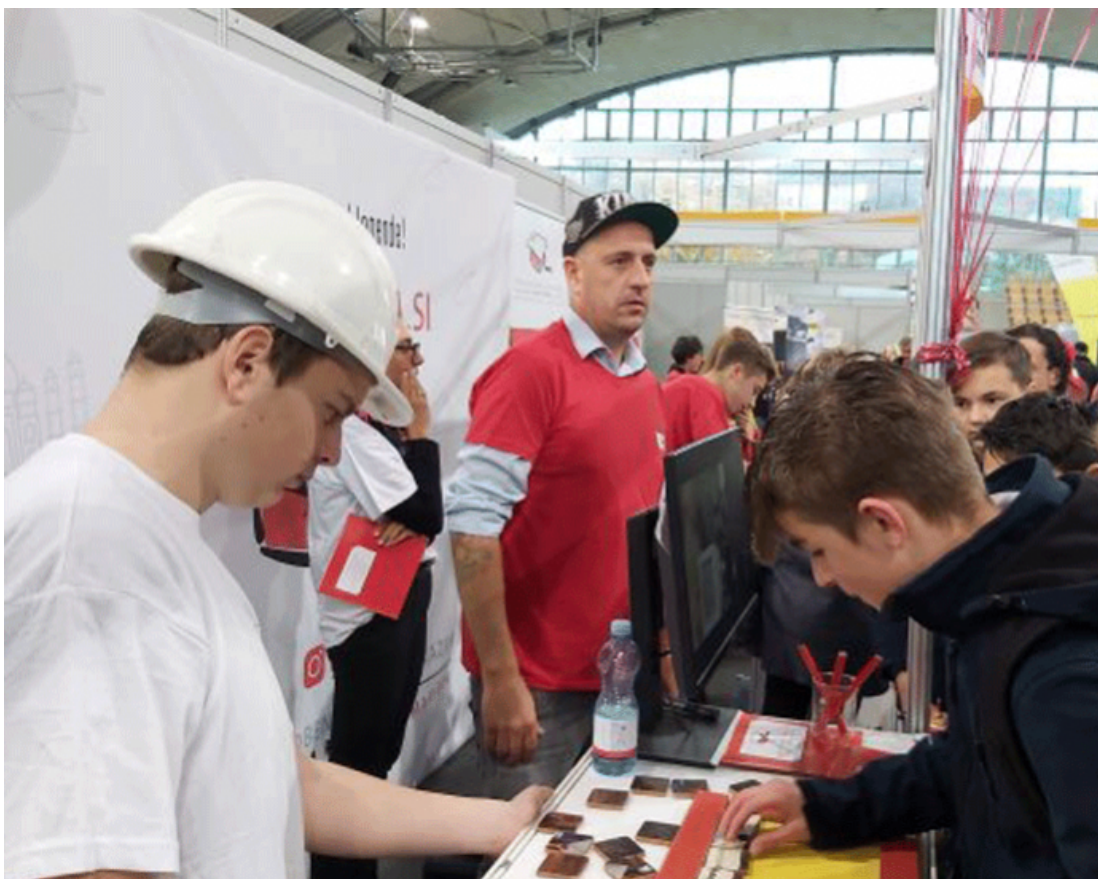
preprosta dela v predelovalnih dejavnostih.

Povečuje se delež prostih delovnih mest za nedoločen čas. Največ brezposelnih se je zaposlilo s poklicem s področja **gradbeništva**, gostinstva in turizma, trgovine ter proizvodih in tehničnih storitev,« so zapisali v Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.

Več o razmerah na trgu dela v prihajajočem letu na območju Pomurja, preberite v povezani novici:

Mladi kažejo vse več zanimanja za tradicionalne poklice

sobotainfo 15. November 2019 11:42 v [Lokalno](#)

Obiskali smo Karierni sejem - sejem poklicev in izobraževanja za osnovnošolce v Mariboru. Preverili smo, kaj zanima bodoče dijake.

Karierni sejem – sejem poklicev in izobraževanja za osnovnošolce danes poteka v dvorani Lukna, in sicer v organizaciji **Mestne občine Maribor**, v partnerskem sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje Območno službo Maribor, Štajersko gospodarsko zbornico, Območno obrtno podjetniško zbornico Maribor, Univerzo v Mariboru, Fundacijo za izboljšanje zaposlitvenih možnosti Prizma in Športnimi objekti Maribor.

V gostinstvu mladi obupajo

Dijakinja **Viktorija**, ki obiskuje **Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Maribor** je za Mariborinfo povedala, da se mladi vedno več zanimajo za gostinstvo, ampak po končani šoli le redko kdo ostane v tem poklicu.

»Raje se odločijo za opravljanje kakršnegakoli drugega poklica, saj skozi prakso ugotovijo, da to delo zajema tudi konce tednov in praznike. Jaz pa to delo z velikim veseljem opravljam,« je dejala.

Gradbeništvo v razcvetu

6pack Čukur ni le glasbenik, je tudi učitelj na **Srednji gradbeni šoli in gimnaziji Maribor**, kjer poučuje praktični pouk keramičarja.

»Učence želimo privabiti z zanimivimi zgodbami. Poklic **gradbeništva** je zelo širok, zajema vse od keramičarjev pa do gradbenih tehnikov. **Gradbeništvo** je v vzponu in interes med mladimi je velik,« nam je povedal 6pack Čukur.

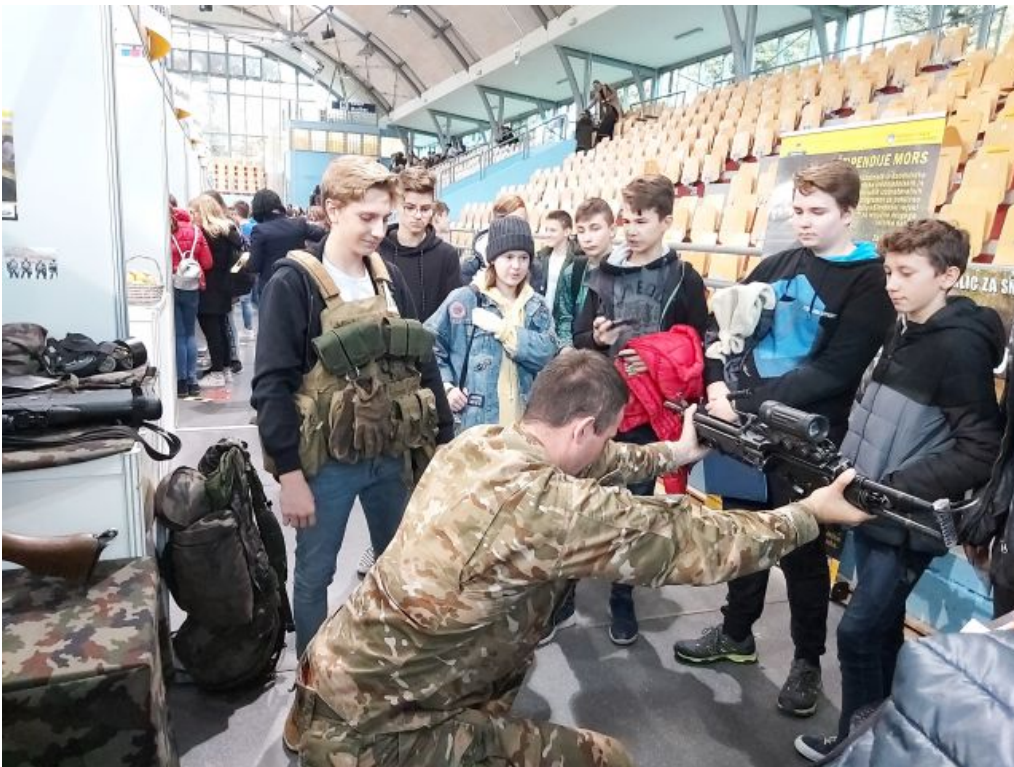
Največ zanimanja za poklic frizerja in vojaka

Srednja šola za oblikovanje Maribor predstavlja tri programe, in sicer frizer, medijski tehnik in grafični oblikovalec. »Večina osnovnošolcev se ustavi pri predstavnikih programa frizer in grafični

oblikovalec. Pri medijskem tehniku sprašujejo dosti po fotografiji in ne po TV produkciji,« je povedal profesor **Amadeus Birca**.

Osnovnošolka **Taja** nam je zaupala, da jo zanima predvsem kozmetika in nega telesa in frizerstvo. »Prišla sem pogledati tudi ostala področja, da vidim, kje se sploh najdem,« je še dodala. Tudi devetošolka **Maruša** razmišlja o Srednji šoli za oblikovanje Maribor, kjer si želi obiskovati program frizer.

Slovenska vojska se redno udeležuje kariernih sejmov. »Tudi po statistiki smo eden izmed najbolj obiskanih poklicev, saj mlade privlači naša ponudba. Zanimajo jih tabori, štipendiranje in prostovoljno služenje vojaškega roka. Tudi že danes jih vabimo, da se nam kasneje pridružijo kot poklicni vojaki. Zagotavljamo jim štipendijo že od drugega letnika srednje šole,« nam je povedal stotnik **Anton Buček** iz Slovenske vojske.

Z inovativnim programom do mladih varilcev

Povpraševanje glede varilcev je v Sloveniji zelo veliko. Po zadnjih podatkih v mariborski regiji primanjkuje okoli 150 **varilcev**, v sosednji Avstriji okoli 200.

Na Kariernem sejmju je bila na stojnici Štajerske gospodarske zbornice precejšnja gneča, saj so otroci na simulatorju za varneje preizkušali, kako to poteka.

»Pri nas tega poklica nismo posebej poudarjali, do zdaj ni bilo posebnih programov. V okviru projekta **Interreg** in skupaj z avstrijskimi partnerji smo se povezali in naredili načrt, kako bi ta poklic približali tudi našim učencem. Povezali smo se s **Šolskim centrom Ptuj**, kjer bomo vzpostavili nov program, ki bo povezan s tem, da se izobražujejo varilci, ki hkrati delajo že v določenem podjetju. Cilj projekta je, da bi v dobi treh let izobrazili kar 25 novih varilcev po novem programu,« je za Mariborinfo poudaril **Aleš Kegl** iz Štajerske gospodarske zbornice.

Dodal je še, da je povpraševanje na kariernem sejmju izjemno veliko, zato upajo, da bodo lahko strukturni problem rešili z zastavljenim projektom

Ulica obrti

Obrtno podjetniška zbornica Maribor je na današnjem sejmu pripravila ulico obrti, kjer predstavljajo obrtne poklice. Med drugim tudi mizarški poklic, kjer so obiskovalce pritegnili z izdelovanjem svečnikov. »Odziv je majhen, skušamo jih privabiti z vijola svečniki,« je povedal **Dušan Fidler** iz mizarstva Fidler.

Zanimanja za mestni potniški promet skoraj da ni

Predstavlja se tudi podjetje **Marprom**, kjer želijo mladim približati mestni potniški promet. »Zanimanja ni toliko, kot bi ga mogoče pričakovali. Privabljamo jih z raznim reklamnim materialom in nagradno igro,« je povedala **Karin Krivec** iz Marproma.

[Karierni sejem](#)

[Prihodnost](#)

[Poklici](#)

[Deficitarni poklici](#)

[Pošlji fotografije, video ali informacije](#)
[Opozori na napako](#)

Slovensko **gradbeništvo** se krči

Vrednost opravljenih gradbenih del septembra je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani

Objavljeno
15. november 2019 11:51

Posodobljeno
15. november 2019 11:59

Gradbena aktivnost se je znižala predvsem zaradi manjšega obsega dela na stavbah; mesečni padec je znašal 5,9 odstotka, na letni ravni pa 12,9 odstotka. FOTO: Leon Vidić/Delo

N. G.

Slovensko **gradbeništvo** se krči. Od poletja je gradbena aktivnost nižja kot v enakem obdobju lani, tak trend se nadaljuje tudi v jesen.

Gradbeništvo se je septembra skrčilo; vrednost opravljenih gradbenih del v tem mesecu je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani, kažejo

podatki državnega statističnega urada.

Gradbena aktivnost se je znižala predvsem zaradi manjšega obsega dela na stavbah; mesečni padec je znašal 5,9 odstotka, na letni ravni pa 12,9 odstotka. Na letni ravni je padec posledica končanja nekaterih večjih nestanovanjskih stavb, saj se je obseg del na tem segmentu znižal za petino.

Vrednost gradbenih del se na letni ravni od začetka poletja krči. Če pogledamo celo leto, pa je **gradbeništvo** glede na lani še vedno raslo. Vrednost opravljenih gradbenih del v prvih devetih mesecih je namreč za 6,2 odstotka višja kot v istem obdobju lani. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 3,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 7,2 odstotka.

Bodoče inženirke in inženirji na Strokovni tehniški gimnaziji

Strokovna tehniška gimnazija ŠC Kranj se je v tem šolskem letu pridružila projektu Inženirke in inženirji bomo!, ki združuje priznane inženirke in inženirje, vrhunske menedžerje, predstavnike start-up podjetij in različne prodorne ter ustvarjalne posameznike. Osrednja aktivnost projekta so dogodki, ki se izvajajo na vodilnih slovenskih gimnazijah. V četrtek, 24. 10. 2019, se je prvi tak dogodek odvijal tudi na Strokovni tehniški gimnaziji ŠC Kranj, ki se je organizacije dogodka lotila na malce drugačen način, saj je na prvo mesto postavila dosežke svojih inovativnih dijakov, o katerih ravnateljica mag. Lidija Goljat Prelogar pravi: »Z zagotovostjo lahko rečem, da so naši dijaki izjemni, da je privilegij z njimi sodelovati, jih opazovati, saj ne samo da so akademsko

uspešni, imajo veliko afiniteto do tehniške stroke in modernih tehnologij, ampak so tudi neverjetno inovativni in vedno pripravljeni, da poleg šolskega dela zraven počnejo še nekaj več. To pomeni, da jih že veliko inženirsko razmišlja, snuje, sestavlja, preizkuša svoje inovacije. Poleg tega pa se z veseljem vključujejo v tudi projekte, kjer jim kot šola vedno skušamo ponuditi nekaj več in jim omogočiti razvijanje ustvarjalnosti in inovativnosti.« Na dogodku so dijaki predstavili svoje inovacije, in sicer se je predstavila ekipa iCap s projektoma Pametna rožica in Pametna značka ter Kristjan Komloši, ki je izdelal spektrometer.

Strokovna tehniška gimnazija ŠC Kranj je kot prva slovenska gimnazija predstavila tudi pilotno izvedbo senčenja inženir-

jev v podjetjih. Senčenja so se v pilotni izvedbi udeležili trije dijaki Strokovne tehniške gimnazije, in sicer Aljaž Medič, Matija Demšar in Miha Meglič, ki so svoje vtise v obliki kratkega filmčka predstavili dijakom in gostom iz podjetij. Zelo zanimiv del dogodka pa je bila okrogla miza na temo, kako izbrati karierno pot in biti pri tem uspešen, kjer so med drugim sodelovali tudi Jan Šinkovec, direktor podjetja Agromehanika, dobitnik gorenjske gazele 2019, Matevž Fazarinc, vodja inženiringa v podjetju Knauf Insulation Škofja Loka, Nina Zalaznik, produktni vodja za pametne gospodinske števec v podjetju Iskrameco, in Rok Okorn, direktor sektorja podpora v PE Dostop v Iskratelu.

VIPAVA: Vipavski mostovi so zagotovo posebnost v slovenskem prostoru – 1. del

Kuhinja grofov Lantieri je bila nad mostom

Vipava je manjši kraj, niti ne mesto, bolje rečeno trg ob izviru reke Vipave in ima le nekaj tisoč prebivalcev. Vendar je kljub temu Vipava kraj z izjemno zanimivo in bogato zgodovino, ki se odseva tudi v zgradbah, ki tvorijo staro kot tudi novejšo trško jedro. In med zgradbe, ki dajejo Vipavi značilno podobo spadajo njeni številni mostovi, vsaj 27 naj bi jih bilo.

Težko bi našli kraj v Sloveniji, ki bi imel več mostnih zgradb. Zato se za Vipavo večkrat uporablja ime slovenske Benetke.

Mostovi so brez nekega reda, a vseeno z neko logiko postavljeni na najbolj prometnih in živahnih točkah samega kraja. Ne moremo pa slikovitosti in pomembnosti vipavskih mostov meriti izključno po njihovih dimenzijah ali velikosti. Pa saj imajo tudi Benetke med svojimi 435 mostovi le štiri velike mostove, ki prečkajo Canal Grande. Najbolj znan beneški most preko Canala Grande je zagotovo most Rialto iz leta 1591. Vsi ostali beneški mostovi so razmeroma majhni in jih veliko večino po velikosti lahko povsem primerjamo z vipavskimi mostovi.

Osnovna razlika med beneškimi in vipavskimi mostovi je ta, da so bili beneški mostovi grajeni na mehkih glinastih tleh s pomočjo temeljenja na lesenih nosilnih kolih, medtem ko so vsi vipavski mostovi temeljeni na trdi skalnati podlagi.

Ce so tudi mali beneški mostovi zanimivi za turiste, zakaj to ne bi bili tudi vipavski mostovi. Na žalost jih premalo poznamo, velikokrat niti ne poznamo časa njihovega nastanka, kaj šele da bi jih primerjali s podobnimi mostnimi zgradbami širom Evrope.

Mostovi so dokaz znanja domačih kamnosekov

Poznavanje vipavskih mostov veliko pove o pisani zgodovini kraja in o silnicah njegovega razvoja. Vipavski mostovi so tudi lepo dokazilo znanja domačih kamnosekov in drugih gradbenih mojstrov v času, ko so ti mostovi nastali. In vipavski mostovi nam govorijo tudi o visoki kulturi gradnje mostov v vseh obdobjih razvoja kraja Vipava.

Ob vsem tem pa preseneča dejstvo, da noben most v kraju nima niti najosnovnejše table s ključnimi podatki o mostu in o času njegovega nastanka. Da o tem, da so številni vipavski mostovi vpisani kot spomeniško zaščitena kulturna in tehnična de-

diščina niti ne govorim. In tudi zaradi te kategorizacije bi morali taki mostovi imeti obvezne zakonsko določene napise o stopnji njihove zaščite.

Pod spomeniško zaščito spada kot spomenik lokalnega pomena tudi most na Slap iz leta 1803, ki s svojim znamenitim zapisom na kamniti tabli sredi mostu predstavlja enega najzanimivejših in več kot 200 let starih spomenikov slovenskega jezika. In ta most je kljub dejstvu, da je spomeniško zaščiten, ves zaraščen in dokaj zanemarjen. Most čez potok Močilnik stoji le dober kilometer iz središča Vipave. Noben smerokaz ali napisna tabla nas ne spominjajo na ta most z najstarejšim napisom v slovenščini na javnem mestu.

Vendar vrnimo se v staro Vipavo, točneje v Lantierijev dvorec. In v sklopu tega dvorca, kjer je danes sedež Univerze v Novi Gorici, sta vsaj dva mosta, ki sta izjemno zanimiva. Ob dvorcu se nahaja edinstveni kamniti Lantierijev most iz 17. stoletja, unikat med mostovi v svetovnem merilu. O njem bom kaj več napisal v eni od naslednjih številčk Goriške, v tem članku pa se bom predvsem posvetil ločnemu mostu, ki povezuje dva dela Lantierijevega dvorca, ki se nahajata na nasprotnih bregovih pritoka reke Vipave. To je tisti pritok, ki izvira pod vipavskim farovžem.

Lantierijev dvorec je nastal v 17. stoletju

Plemiška družina Lantieri, ki izhaja iz okolice Brescie, se je na Goriško preselila v drugi polovici 15. stoletja. V Vipavi je znotraj obzidja spodnjega gradu, danes imenovanega Tabor, pridobila stolp Baumkircherturm. Tabor je bil kljub obzidju dokaj dobro naravno zavarovan del Vipave, predvsem v času turških vpadov. V 17. stoletju, ko neposredne turške nevarnosti ni bilo več, se je trg Vipava začel širiti na desni breg Vipave, kjer se danes nahaja večji del kraja. In v tem delu trga je sredi 17. stoletja, okoli leta 1659, zrastle nova Lantierijeva graščina, danes znana kot Lantierijev dvorec.

Zanimivo je, da je to stavbo z njenimi okoliškimi mostovi na bakrorezu upodobil že Janez Vajkard Valvasor, ki naj bi se v Vipavi mudil okoli leta 1678. Risba je bila natisnjena v Slavi vojvodine Kranjske. Iz nje lahko razberemo, da je že takrat bil del Lantierijeve stavbe zgrajen nad mostno konstrukcijo, ki je premostila enega od izvirov Vipave. Kasneje je bil v 18. stoletju ta del stavbe prezidan in nadvišan, celoten Lantierijev dvorec pa povsem obnovljen v podobi, kot jo ima danes.

Glavna stavba Lantierijevega dvorca, ki s svojo sprednjo fasado gleda na osrednji vipavski trg, je danes z zalednimi objekti na dvoriščni strani še vedno povezana s traktom stavbe, ki preko ločnega mostu preskoči pritok Vipave. Ta vezni del stavbe leži na kamnitem ločnem mostu in v tem primeru ne govorimo o mostu v klasičnem pomenu besede pač pa o stavbi, ki stoji oziroma je bila zgrajena na mostu. In tako imamo opraviti z zgradbo, ki je edinstvena v slovenskem prostoru pa tudi širom po Evropi je težko najti nekaj podobnih zgradb ali mostov. Skratka - bivalni most, ki je integralni del Lantierijevega dvorca, je unikatna mostna zgradba vredna vse pozornosti.

V Sloveniji ni poleg tega vipavskega mostu nobenega mostu, ki bi bil nadzidan z bivalnimi prostori. In prav ta karakteristika mu daje posebno mesto med številnimi slovenskimi mostovi. Nasploh je tudi v evropskem merilu zelo malo takih nadzidanih mostov z bivalnimi prostori.

Verjetno je med najbolj znanimi mostovi takega tipa najbolj poznan most Ponte Vecchio v Firencah iz 14. stoletja, ki ima nad mostno ločno konstrukcijo stavbo z več nadstropji. Naj na tem mestu še omenim, da je ta most v Firencah na več slikah upodobil tudi ajdovski rojak in znani slikar Venó Pilon.

Kuhinjo so zgradili nad vodo

Most kot sestavni del stavb Lantierijevega dvorca se seveda po velikosti ne more primerjati z mostom v Firencah. Je pa zato vseeno zanimiv del vipavske vedute in turistične ponudbe še posebej, ker se je v dobi, ko so dvorec upravljali grofje Lantieri, nad mostnim delom zgradbe nahajal zelo zanimiv del stavbe.

Kljub temu, da je o Lantierijevem dvorcu bilo napisanih več knjig, pa noben pisec temu mostu ni posvetil posebne pozornosti, še posebej ne, ker se je v tem delu dvorca nad mostom nahajala glavna kuhinja Lantierijevih. To sem razbral iz načrta dvorca starejšega datuma, na katerem je na delu stavbe nad vodo napisan italijanski izraz Cucina oziroma kuhinja. In kmalu je postalo povsem jasno. Na mostnem delu so graditelji dvorca načrtno postavili iz praktičnih razlogov prav kuhinjo. To je tisti zelo pomembni del stavbnega kompleksa, ki potrebuje največ sveže in čiste vode. In pod kuhinjo na mostu je bilo te vode več kot dovolj v prav vseh letnih časih saj je izvir pod farovžem eden bolj vodnatih izvirov Vipave. Zadostovalo je, da so skozi okno kuhinje po vrvi spustili do vode kakšno vedro, zajeli vanj vodo in jo dvignili v kuhinjsko nadstropje nad mostom. Kuhinjske izplake pa so na dolvodni strani mostu lahko po cevi spustili navzdol, da jih je voda odnesla proč. In tako je kuhinja Lantierijevih imela stalno na razpolago čisto in bistro vodo, saj se izvir nahaja le streljaj od dvorca Lantierijevih.

Sedaj je nad mostom del univerzitetne stavbe

Danes in tem veznem delu Lantierijevega dvorca kuhinje ni več. Nad mostom se nahaja povezovalni hodnik, ki povezuje sedež Univerze v Novi Gorici s predavalnicami na dvoriščni strani univerze.

Nad mostom danes ostaja le še spomin na izvorno stavbno rešitev, ki je bila zelo redka, če ne edinstvena v našem prostoru. In to so tisti dragoceni drobcji iz zgodovine Vipave, ki delajo Vipavo s svojimi malimi skrivnostmi izjemno zanimivo in originalno turistično destinacijo.

Naj dodam še to: ker je danes na mostu namesto kuhinje del stavbe Univerze v Novi Gorici lahko rečemo, da je to skoraj zagotovo edina univerza na svetu, ki se nahaja tudi na mostu in nad vodo. In ne samo to, na dobrih 50 metrih vzdolž univerzitetne stavbe se nahajajo kar štirje mostovi, med katerimi še najbolj po svoji edinstvenosti izstopa kamniti Lantierijev most iz 17. stoletja.

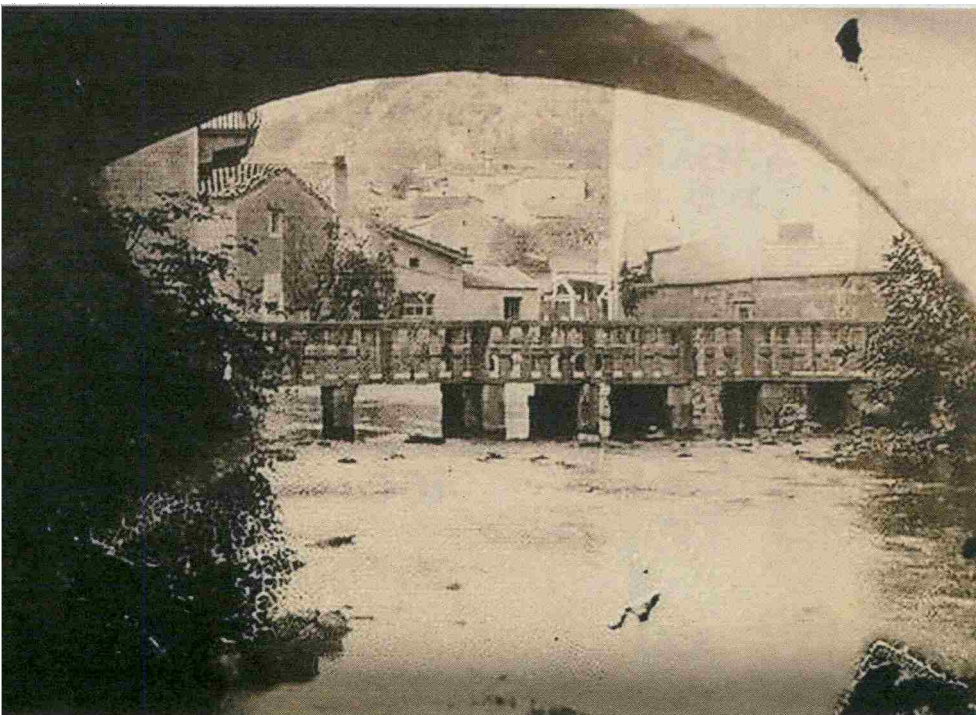
Vsi štirje mostovi so lahko s tem tudi dodatni povezovalni simboli Univerze v Novi Gorici kot povezovalke sodobnih značnosti.

GORAZD HUMAR

Gorazd Humar je inženir **gradbeništva** z večdesetletnimi izkušnjami pri gradnji mostov. Ukvarja se tudi s preučevanjem zgodovine gradnje mostov in drugih zgradb in je avtor 10 knjig o mostovih in o zgodovini **gradbeništva**, od katerih jih je šest izšlo v angleščini. Njegova najbolj znana knjiga je knjiga o Solkanskem mostu z naslovom Kamniti velikan na Soči. Je tudi redni predavatelj zgodovine **gradbeništva** na univerzah v Ljubljani in Mariboru, udeležuje pa se tudi številnih mednarodnih kongresov na to tematiko.

Stavba nad mostom povezuje dva dela Lantierijevega dvorca. Nad mostom je nekoč bila kuhinja Lantierijevih.

Fotografija mostu s kuhinjo, ki jo je okoli leta 1924 napravil Venio Pilon.

Je stavbna dediščina v idriji res priložnost za inovacije

Matevž Šlabnik

Tradicionalna stanovanjska arhitektura je v oktobru v največji meri zaznamovala aktivnosti društva Idrija 2020. V okviru projekta »Stavbna dediščina - priložnost za inovacije«, ki smo ga v okviru Meseca prostora izpeljali ob finančni pomoči Ministrstva za okolje in prostor, smo v Idrijo povabili izkušene strokovnjake s področja gradbeništva in arhitekture, ki so lastnikom idrijskih rudarskih hiš svetovali o možnostih prenove dotrajanih stanovanjskih stavb. Skupaj s strokovnjaki smo nato izsledke svetovanj širšemu občinstvu predstavili na treh javnih dogodkih.

Tri hiše, tri rešitve za prenovo

Na prvem dogodku, ki smo ga organizirali v četrtek, 26. septembra, je bil tako na svetovalnem ogledu hiše Kos kot tudi na večernem dogodku v ospredju les, kot gradbeni material. Na svetovanju sta arhitekta Maša Živec in Cveto Koder v skladu z željami lastnikov predstavila predlog sanacije fasade na hiši, ki je pretežno grajena iz lesa. Na večernem dogodku je nato prednosti uporabe lesa in trajnostne vidike pri prenovi stavbe predstavila doc. dr. Mateja Dovjak s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.

Drugi dogodek, na katerem smo

se posvetili hiši »U malnu«, smo izvedli v torek, 8. oktobra. V ospredju so bila tokrat razmišljanja o tem, kako funkcionalno bolje izrabit staro idrijsko hišo in katere ukrepe je potrebno izvesti, da lahko sedaj nenaseljena hiša v prihodnje postane stanovanje ali turistična namestitev. Nasvete sta z arhitekturnega vidika predstavila Blaž Kandus in Cveto Koder. Na večernem dogodku je Robert Pangršič iz podjetja P.Studio popisi predstavil vidike, ki jih je treba upoštevati pri obnovi starejše hiše, dr. Nejc Thaler iz podjetja Silvaprodukt pa je izpostavil težave, ki se lahko pojavijo pri lesenih hišah, in preventivo za preprečevanje težav z glivami in drugimi škodljivci v lesu.

Na tretjem dogodku v sredo, 23. oktobra, smo si v okviru svetovanja ogledali rudarsko hišo Menard v Zaspani grapi. Lastniki hiše so se namreč odločali med novogradnjo in obnovo. Po ogledu hiše sta Cveto Koder in Alenka Korenjak predstavila idejni predlog preureditve notranje in zunanje podobe hiše z okolico. Predvsem vizualizacija prenove, ki so jo pripravili na Prostorozu, je požela veliko zanimanja. Na zaključnem dogodku, ki je bil še isti dan, smo poleg predstavitev svetovanj in celotnega projekta pregledali še možnosti nepovratnih finančnih sredstev, ki jih je pripravil Drejc Kokošar. Pripravili smo tudi brošuro, ki so jo obiskovalci lahko odnesli domov.

Zanimanje za tradicionalno stavbarstvo raste

Z veseljem ugotavljamo, da so lastniki in obiskovalci z zanimanjem spremljali projekt. Vsi trije lastniki, pri katerih so potekala svetovanja, so bili zadovoljni s potekom projekta in izsledki, ki so jih posredovali strokovnjaki. Predvsem

pa smo opazili porast zanimanja za obnovo idrijske rudarske hiše v duhu trajnostne prenove in ozaveščanja o pomenu ohranjanja kulturne dediščine. Ob zaključku projekta smo sicer izdali še posodobljen katalog ukrepov za prenovo idrijske rudarske hiše, ki bo obogaten z novimi informacijami, ki smo jih pridobili v letošnjem letu.

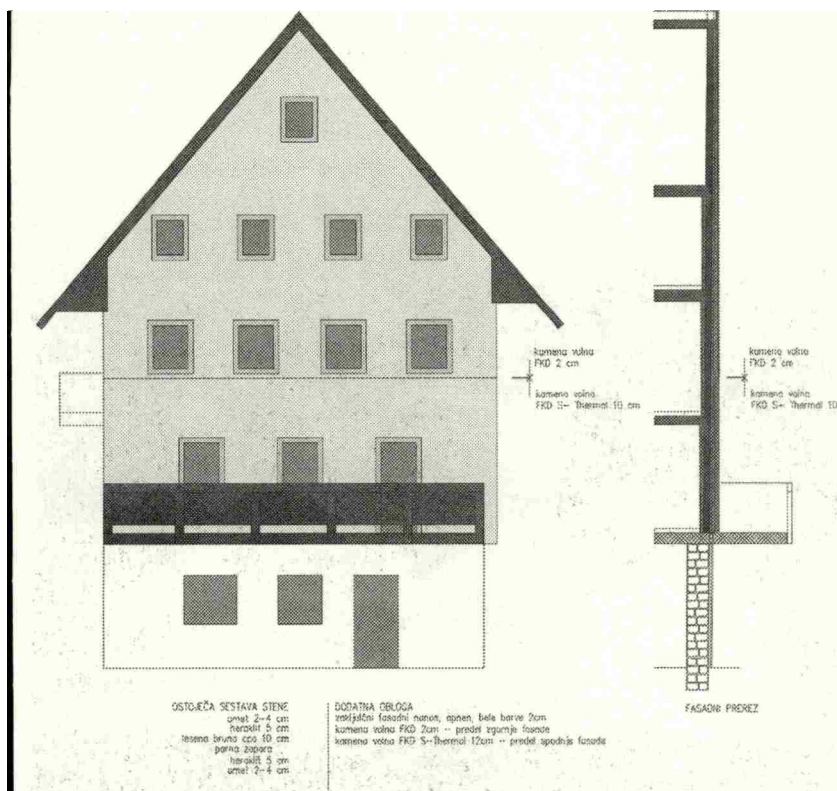
Kako naprej?

Pri društvu Idrija 2020 se zavedamo, da so lahko učinki, ki jih je mogoče doseči v okviru mesec dni trajajočega projekta, omejeni. Da bi bogato stanovanjsko dediščino našega mesta razvijali naprej in jo še bolj približali širši javnosti, smo se v letu 2020 odločili izpeljati projekt »PIRH II«, ki ga bomo izvedli skupaj z Mladinskim centrom Idrija, Mestnim muzejem Idrija, društvom Prostoroz in Založbo Bogataj. S partnerji bomo v okviru celoletnega projekta:

- rudarsko hišo na Bazoviški 4 oživili s poletnim programom in opremili s kratkimi avdio posnetki o bivanjski in prehrabeni kulturi Idrijčanov;
- oblikovali in izvajali turistične in andragoško-pedagoške programe: študijsko turo, doživljajski program v Rudarski hiši ter urbano igro;
- izdali 40-stransko publikacijo o rudarskih blokih na Rudarski ulici (300 izvodov);
- pripravili krovno spletno stran o idrijskih rudarskih hišah, na kateri bomo predstavljali zgodovino rudarskih hiš, arhitekturne značilnosti, današnje stanje, nasvete za prenovo ter druge zanimivosti;
- vzpostavili »pisateljsko rezidenco« v Rudarski hiši na Bazoviški ulici, kjer bosta v poletnih tednih ustvarjala dva pisatelja/pesnika;
- Izvajali arhitekturna in marketinška svetovanja lastnikom rudarskih hiš.

Vizualizacije prenove hiše Menard [Idejna zasnova: Alenka Korenjak, Prostorož. Vizualizacija: Rok Preskar, Prostorož]

Predlog sanacije fasade na hiši Kos
 [Idejna zasnova: Maša Živec, kombinat arhitekti]

O delu posvetovalnega telesa in nevladnikov pri okoljskem ministru

Z novim zakonom o varstvu okolja bodo na novo opredeljene odgovornosti deležnikov, ki so vključeni v postopke pri pridobivanju okoljevarstvenih dovoljenj ali sodelujejo v razpravah o umeščanju objektov v prostor. Prve izkušnje pri vključevanju strokovne javnosti in nevladnih organizacij v delo Ministrstva za okolje in prostor pa kažeta posvetovalno telo ministra, Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja, ter Svet ministra za okolje in prostor za sodelovanje z nevladnimi organizacijami. Ministrstvo smo vprašali, katere teme obravnavajo, kdo so člani in kakšne so izkušnje. Odgovorila je Služba za odnose z javnostmi Ministrstva za okolje in prostor.

Na podlagi Zakona o varstvu okolja (ZVO) so na MOP februarja 2015 ustanovili Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja kot posvetovalno telo tedanje ministric Irene Majcen; marca istega leta pa je potekala 1. konstitutivna seja Sveta. Člani Sveta so se sestajali do septembra 2017, ko je bila tudi zadnja seja tega sveta. Tako nekdanji minister Jure Leben kot minister Simon Zajc sta si kot pomembno nalogo zadala, da bi Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja dobro deloval, zato ker so takšna posvetovalna telesa s širšim krogom različnih deležnikov iz naše družbe izjemno pomembna pri snovanju prihodnjih zakonodajnih in drugih rešitev. Priprave za sklic prve seje Sveta v tem mandatu so tako že v teku.

Skladno s 149.b člena ZVO je Svet sicer obravnaval in sprejemal stališča ter dajal mnenja in pobude ministru zlasti o stanju in trendih na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja doma in v tujini, strategijah, programih in načrtih na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja, zakonodajnem urejanju varstva okolja in trajnostnega razvoja, delovanju države in občin v zvezi z varstvom okolja in trajnostnega razvoja, posameznih perečih vprašanih obremenjevanja okolja in trajnostnega razvoja ter pobudah javnosti. Med drugim so tako člani Sveta obravnavali nacionalni program varstva okolja, podnebne spremembe, problematiko dimnikarstva, osnutke zakonov o urejanju prostora, gradbenega zakona, poročila o okolju, protipoplavno varnost itd.

Člani Sveta na konstitutivni seji so bili: Lidija Živčič, Društvo za sonaravni razvoj Focus; Nina Štros, Slovenski E-forum; Renata Karba, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj Umanotera; Tomaž Jančar,

Društvo za opazovanje in preučevanje ptic DOPPS; Lučka Kavkler, Trgovinska zbornica Slovenije; Branko Ravnik, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije; Janja Leban, Gospodarska zbornica Slovenije; Nataša Mikulin, Obrtno – podjetniška zbornica Slovenije; dr. Andrej Kranjc Slovenska akademija znanosti in umetnosti; doc. dr. Andreja Žgajnar Gotvajn, docentka na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani; prof. ddr. Ana Vovk Korže, redna profesorica na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru; doc. dr. Uroš Lobnik, docent na Fakulteti za gradbeništvo Univerze v Mariboru; doc. dr. Andreja Kutnar, docentka na Fakulteti za matematiko, naravoslovne in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem in predsednica sveta doc. dr. Suzana Žižek, docentka na Fakulteti za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici.

Minister Jure Leben je ob nastopu mandata zaprosil Krovno mrežo slovenskih nevladnih organizacij CNVOS, da med svojimi nevladnimi organizacijami (NVO) transparentno po neodvisnem postopku izberejo 10 predstavnikov NVO s področja okolja in prostora za njegov posvetovalni svet in tako decembra 2018 ustanovil Svet ministra za okolje in prostor za sodelovanje z nevladnimi organizacijami (Svet NVO). NVO so namreč pomemben

tvoren partner pri snovanju zakonodajnih in drugih rešitev, zato je pomembno, da so v delovne procese MOP na področju zaščite okolja in narave ter prostorskih rešitev vključene že ob sprejemanju zakonskih in drugih ukrepov.

Svet NVO se je sestajal mesečno, v mandatu ministra Lebna so bile 3. seje. Obravnavali so naslednje teme: spremembo Zakona o varstvu okolja (ZVO), gradbeni zakonodajni paket in novelo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave (ZON), pa tudi ureditev področja ravnanja z odpadki, problematiko plastične embalaže in tematiko degradiranih območij.

V svet ministra so bili kot predstavniki imenovani: Tomaž Banovec, Gaja Brečelj, Mihael Jožef Toman, Lenka Kavčič, Jana Kus Veenvliet, Barbara Kvac, Marko Peterlin, Lenka Puh, Senka Šifkovič Vrbica in Damjan Vinko.

Minister Simon Zajc je marca 2019 podaljšal mandat članom Sveta NVO, saj želi nadaljevati dobro prakso odličnega sodelovanja s predstavniki NVO.

Tudi v mandatu ministra Zajca se člani Sveta NVO sestajajo mesečno, in sicer so doslej imeli šest sej. Obravnavali pa so različne teme kot na primer: prenovno prostorsko-gradbene zakonodaje, predstavitev Osnutka Pravilnika o monitoringu kakovosti tal, stanovanjsko zakonodajo, predstavitev Okvira dolgoročne podnebne politike Slovenije do leta 2050, Nacionalni in energetski podnebni načrt (NEPN), dvig kakovosti okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje, vključenost MOP v izgradnjo nove Skupne kmetijske politike in pripravo poročila Slovenije Evropski komisiji o izvajanju Direktive o habitatih, konvencijo o biotski raznovrstnosti, vlogo MOP v procesu priprave Strategije razvoja Slovenije, urejanje zelenih javnih površin idr.

Naj dodamo še to, da so na spletni strani objavljeni zapisniki Sveta ministra za okolje in prostor za sodelovanje z nevladnimi organizacijami.

KAZALNIKI TRAJNOSTNE GRADNJE

Gradbeništvo ne bo moglo več po starem, a po novem brez zakonodaje ne bo šlo

Urška Košenina

Slovensko združenje za trajnostno gradnjo - GBC Slovenija je na četrto konferenco trajnostne gradnje, ki je letos potekala v prostorih Knauf Insulation Experience Centra (KIEXC) v Škofji Loki, privabilo 135 udeležencev iz **gradbeništva**, **s** področja urejanja prostora ter drugih strokovnjakov, ki so upravljavsko, okoljsko in ekonomsko vpeti v trajnostno gradnjo. Osrednja tema konference v sklopu svetovnega tedna trajnostne gradnje (World Green Building Week) je bila namenjena energijski učinkovitosti, zmanjšanju okoljskega vpliva stavb in nujnemu zmanjšanju izpustov ogljikovega dioksida, ki ga ustvarjajo stavbe skozi ves življenjski cikel. Predstavniki Evropske komisije, italijanskega in svetovnega združenja zelene gradnje WGBC so se na konferenci osredotočili na implementacijo kazalnikov Level(s). Uporaba kazalnikov bi se začela v drugi polovici prihodnjega leta. Prav tako so poudarili nujno zmanjšanje ogljičnega odtisa stavb.

Gradbeni sektor najbolj potraten

V stavbah v Evropi se porabi kar 40 % energije in nastane 36 % emisij CO₂, stavbe pa proizvedejo tudi do 30 % vseh odpadkov v Evropi. Gradbeni sektor je s porabo virov prepoznan kot eden najbolj potratnih. Ob ključku svojega življenjskega cikla stavbe v EU

“ Gradbeni sektor je s porabo virov prepoznan kot eden najbolj potratnih.

ustvarijo 50 % vseh pridobljenih materialov, porabijo 50 % vse energije in ustvarijo 50 % vseh izpustov ogljikovega dioksida. V Evropski komisiji ocenjujejo, da je trajnostna gradnja potencial, s katerim je mogoče doseči veliko lokalnih, regionalnih in globalnih ciljev. Kot orodje za odločanje in poročanje na podlagi smernic za trajnostno gradnjo so zato v kontekstu akcijskega načrta za krožno gospodarstvo ter v pomoč evropskim državam razvili

kazalnike trajnostne gradnje Level(s), ki jih bo v naslednjih letih privzela tudi Slovenija.

Prvi certificiran trajnostni objekt v Sloveniji

Udeleženci so se seznanili tudi s prednostmi certificiranja stavb po trajnostni shemi DGNB, saj je konferenca potekala v prvem objektu, ki je bil v Sloveniji zgrajen po najvišjih možnih standardih trajnostne gradnje. Objekt KIEXC je prvi v Sloveniji, ki je pridobil platinasti certifikat DGNB, ter prvi objekt s certifikatom Active House. Je tudi pilotni projekt Evropske komisije za pripravo novih smernic trajnostne gradnje, imenovanih Level(s), ki ga za potrebe nacionalnih kazalnikov trajnostne gradnje vrednoti tudi slovensko Ministrstvo za okolje in prostor. Objekt KIEXC, načrtovan po metodologiji BIM, je bil zgrajen v skladu z najstrožjimi kriteriji in standardi DGNB, ene od vodilnih evropskih shem trajnostne gradnje. Z vidika vrednotenja njenega celotnega življenjskega cikla je zato pomemben za večjo prepoznavnost trajnostne gradnje tako v Sloveniji kot tudi v Evropi.

Evropska komisija predlaga LEVEL(s) kot skupni gradbeni jezik Evrope

Pri odločanju, kako naj gradbeni sektor reducira vpliv emisij, lahko veliko pripomore orodje Level(s), ki stanovalcem, investitorjem in lastnikom stavb ponuja prihranke vključno z nižjo porabo energije, bolj smotno rabo vode in z bolj zdravim delovnim okoljem ob znižanju stroškov ogroženosti zdravja. O tem je udeležence seznanila predstavnica Evropske komisije iz Bruslja Josefina Lindblom. Delegatom je poročala o evropskih projektih, izvedenih s kazalniki trajnostne gradnje Level(s), ki jih je kot orodje za odločanje in poročanje na podlagi smernic za trajnostno gradnjo ter akcijskega načrta za krožno gospodarstvo razvila Evropska komisija. Testni fazi, ki se je pravkar zaključila, bo v naslednjih mesecih sledila evalvacija uporabnosti kazalnikov, zatem pa še dokončna predstavitev deležnikom v evropskih državah v drugem tromesečju leta 2020.

»Že vrsto let si prizadevamo za trajnostne zgradbe. Stavbe imajo namreč zelo velik vpliv na okolje, saj porabijo veliko virov. Stavbe predstavljajo 50 % ogljikovih izpustov. Moramo analizirati njihov celoten LCA krog, da bi zares spoznali potencial in stavbah za zmanjšanje emisij. Skupaj z industrijo smo v zadnjih letih razvijali LEVEL(s), ki je kot skupni jezik, je orodje za industrijo, za sektor, ki dela z omejenim številom indikatorjev. Naslednje poletje bomo lansirali zadnjo verzijo LEVEL(s). Potem bomo spodbujali podjetja, organizacije, države, k uporabi LEVEL(s) indikatorjev. Tudi z zakonodajo. Upamo, da bo s tem trg bolj fokusiran, da bo upošteval popolni LCA krog stavb. Sektor je namreč poln podjetij, ki nimajo polnega znanja o LCA. Zagotovili smo torej orodje, ki jim lahko pomaga sprejeti prave odločitve na enostavnejši način. To lahko veliko prispeva k zmanjšanju ogljikovih in drugih emisij v EU.«

Cilj je do 2050 v gradbeništvu doseči popolno razogljičenje

Zakaj trajnostni projekti v EU postajajo nujnost in kako se jih uspešno lotevajo v Italiji, sta v prvem delu konference govorila Audrey Nugent, vodilna v ERN WGBC, evropski mreži Svetovnega združenja za zeleno gradnjo, ter Marco Caffi iz italijanskega združenja za trajnostno gradnjo GBC Italia, ki je kot najbolj zeleno mesto izpostavil prav Milano. Audrey Nugent je opozorila, da je za doseganje ciljev pariškega podnebnega sporazuma bistvenega pomena, da do leta 2050 v gradbenem sektorju

dosežemo popolno razogljičenje. To pomeni, da je že do leta 2030 potrebno zagotoviti 40-odstotno zmanjšanje ogljičnega odtisa vseh novih in obnovljenih stavb ter infrastrukture. V naslednjih 30 letih naj bi se število stavb skoraj podvojilo, zato z zmanjševanjem ogljičnega odtisa ni mogoče čakati. »Nujno je, da ukrepamo že danes, časa namreč ni več. Potrebujemo radikalno spremembo v celotni oskrbovalni verigi gradbene industrije, od oblikovalcev, izvajalcev itd. Da bi to lahko izvedli, mora celoten sektor povezati in dogovoriti načrt. Pomembna je tudi akcija. To je največji izziv. Vlade morajo omogočiti zakonodajo, ki bo pomagala razviti trg teh stavb. Tudi Evropa ima še dolgo pot pred seboj, vendar je Evropa prednji tekač. Finska na primer, že vgrajuje LCA kriterije v svojo zakonodajo, slovenska vlada bi želela integrirati LEVEL(s) v zakonodajo ipd. Upoštevati bo potrebno cel življenjski cikel stavbe in ogljika. Nova predsednica evropske komisije bo pozvala k klimatsko nevtralni Evropi do 2050, česar ne moremo doseči, če ne priznamo pomemben vpliv stavb na okolje.«

Največja ovira je fragmentacija gradbenega sektorja

Vincent Briard, direktor za trajnost in regulativo izdelkov v družbi Knauf Insulation, je poudaril, da žal le za 1 % stavb v Evropi obstaja ocena okoljskih vplivov, zato je cilj projekta Level(s) postaviti to vprašanje v središče. »Današnji dan je zelo pomemben, ker poudarjamo pomembnost vpliva stavb na okolje. To je izziv za akcijo. Vplivamo lahko na podnebje, na vire, na odpadke, na porabo vode, na udobje. To je tisto, kar LEVEL(s) predlaga. LEVEL(s) je lahko iniciativa za različne države, da bomo dvignili nivo kvalitete vse infrastrukture stavb, ne le nekaterih. Zato tudi kot Knauf insulation podpiramo iniciativo LEVELS. Časa žal ni več na voljo. Problem je, ker je gradbeni sektor zelo fragmentiran.«

Certificiranje trajnostnih zgradb po različnih shemah

V drugem sklopu predavanj so se udeleženci seznanili s sistemskim vrednotenjem stavb v skladu s standardi DGNB. Nemški inštitut za trajnostno gradnjo DGNB certificira različne tipe stavb po vsem svetu z namenom, da bi trajnostna gradnja postala standard v gradbeništvu. O trajnostni certifikacijski shemi ter trajnostno certificiranih soseskah je udeležence seznanil Johannes Kreissig iz DGNB. Izpostavil je kompleksnost področja gradnje ter nujnost njenega uravnoteženja, ko

foto: Urška Kosešina

Josefina Lindblom

foto: Urška Kosešina

Audrey Nugent

foto: Urška Kosešina

Vincent Briard

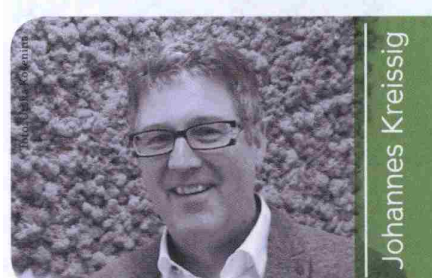

foto: Urška Kosešina

Johannes Kreissig

foto: Urška Kosešina

Saša Galonja

foto: Urška Kosešina

dr. Iztok Kamenski

gre za vprašanja odnosa grajenega okolja do družbe, gospodarstva in narave. »LEVEL(s) okvir je zelo dober okvir za poročanje o indikatorjih učinkovitosti za stavbe. Nujno potrebujemo takšen okvir v Evropi, da bomo lahko primerjali različne stavbe. Komplementarni del za LEVEL(s) so instrumenti in orodja za izboljšanje stavb med oblikovanjem in gradnjo stavbe. Zato smo razvili DGNB certifikacijsko shemo, ki je optimizirana certifikacijska shema za cilj dobiti boljšo stavbo po certificiranju. Na dolgi rok moramo zagotoviti, da zapiramo učinkovitostne razkorake med planirano učinkovitostjo in realno, obstoječo učinkovitostjo v obstoječih stavbah. To izvajamo z monitoringi na obstoječih stavbah.«

Potem bomo spodbujali podjetja, organizacije, države, k uporabi LEVEL(s) indikatorjev. Tudi z zakonodajo. Upamo, da bo s tem trg bolj fokusiran, da bo upošteval popolni LCA krog stavb.

Deljena mnenja o nujnosti direktive v slovenskem prostoru

Saša Galonja, vodja sektorja za **graditev** na Ministrstvu za okolje in prostor, je govoril o nujnosti oblikovanja nacionalnega sistema trajnostne gradnje. MOP bo uvajanje Level(s) uporabil kot platformo, ki jo bo v prihodnje implementiral v slovenski prostor. Med prvimi po trajnostnih kriterijih in načelih zgrajeni ali obnovljeni objekti pa naj bi bili državni. »Ko smo se lotili nacionalnega sistema na podlagi pobud GBC Slovenije, smo bili kar sami in smo lahko spremljali le velike sisteme na svetu. Vedeli smo, da Slovenija nima virov, da bi sama postavila tak sistem. Potem pa so se zgodili LEVEL(s). Ko smo jih preučevali, smo zelo hitro videli, da so zelo blizu tistega, kar rabimo in kar smo sposobni. Ko bodo v letu 2020 sprejeti, jih bo komisija, najprej preko iniciative, ki že obstaja za zeleno naročanje, propagirala kot sistem, ki nas lahko pripelje do zelene stavbe. Najprej bo uporaba sistema na prostovoljni bazi, da bo komisija ugotovila, kako ga države implementirajo na mehek način. Če ne bo prave smeri, potem bo prišlo do zakonodajne regulative.

Vresnici morda direktive niti ne potrebujemo, če bomo vsi naredili svojo domačo nalogo že v tej priporočilni fazi. Pri nas gledam na stanje trajnostne gradnje dvopolno.

Ena stran je, kaj dela privatni sektor. V zadnjih letih se stvari že popravile in slišimo, da bodo trajnostne stavbe v privatni domeni še nastajale. Certificirane bodo po enem izmed teh sistemov, kar nas zelo veseli. Na področju stavb, ki so financirane s proračuna, je zadeva drugačna. Trenutno imamo predpisanih le 30 % lesa v stavbi. Dovoljena je alternativa. Namesto lesa lahko posežemo tudi po enem od uveljavljenih certificiranih materialov, pa bomo izpolnili zahteve naše uredbe o zelenem javnem naročanju. Cilj je, da sistem »les v stavbo« zamenjamo z bolj kompleksnim sistemom. To je slovenski nacionalni sistem, ki bo baziral na LEVEL(s). Direktive zagotovo ne bo v naslednjih petih letih, po tem pa ni izključena.«

Trenutno smo na začetku, ker zeleno javno naročanje upošteva zelo malo trajnostnih vidikov, večinoma je upoštevan element cene in ta je edino odločilen.

Dr. Iztok Kamenski, predsednik GBC Slovenija, je ob zaključku konference udeležence pozval k podpisu zaveze. Menil je, da je direktiva nujna. »Slovenija zastopa stališče, da je treba spremeniti zakonodajo tako v Sloveniji kot v EU. LEVEL(s) je eden izmed zakonodajnih vidikov. Je pa nujno potrebno indikatorje uzakoniti, tj. direktiva. Potem lahko Slovenija prevzame zakonodajo EU. Uporaba trajnostnih kazalnikov v slovenskem prostoru bo zagotovo pospešena s strani ministrstev, a samo takrat, ko bomo sprejeli »bolj težko« zeleno naročanje. Brez zelenega naročanja v družbeni sferi ne bo zelene in trajnostne spremembe. Trenutno smo na začetku, ker zeleno javno naročanje upošteva zelo malo trajnostnih vidikov, večinoma je upoštevan element cene in ta je edino odločilen. Trajnostni kazalniki pretehtajo v minimalnih odstotkih. Prav tako smatramo, da je potrebno uravnotežiti zakonodajo, kar se tiče uporabe materialov.

Dejansko stanje v gradbeništvu nič kaj preveč trajnostno

V Evropi se gradnji in uporabi zgradb pripisuje kar 40 % porabe vse razpoložljive energije ter približno 36 % izpustov CO₂, kar predstavlja veliko okoljsko obremenitev. Za doseganje ciljev strateške agende Evropskega sveta 2019-2024 bo morda potrebno sprejeti tudi novo gradbeno direktivo za podporo trajnostni gradnji, ki bi v naslednjih letih igrala ključno vlogo pri zmanjšanju okoljskih vplivov stavb v evropskem prostoru. Arhitekt Robert

foto: Fabris Šulin

Robert Smodiš

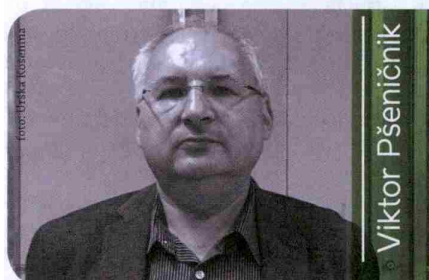

foto: Urška Kolenina

Viktor Pšeničnik

foto: Urška Kolenina

Majda Jerman

foto: Urška Kolenina

Primož Hafner

Smodiš, slovenski specialist za trajnostno certificiranje stavb, je poudaril, da smo v Sloveniji na dobri poti k uporabi trajnostnih materialov, vendar »trenutno obstaja prevod nemških smernic za trajnostno gradnjo, ki jih najdemo na spletu. Tam boste našli veliko navodil oz. celotno shemo, kaj je pomembno pri stavbi in kaj ne. Pogrešamo seveda nekaj v enostavnejši obliki. Vendar trajnostno graditi ni možno s tremi napisanimi alinejami. Dejansko obstaja holistični pristop z veliko merili. Zagotovo v našem prostoru manjka še več informacij o tem, kaj delati, kakšne materiale uporabljati, da bi bila stavba na koncu čim bolj trajnostna.«

Viktor Pšeničnik, nadzorni inženir v Viplan Brežice, pa meni, da je »v Sloveniji trajnostna gradnja še zelo na začetku, največji problem vidim v poplavi različnih materialov, ki v trajnostno gradnjo ne sodijo. Mislim, da bo država morala čim prej pripraviti regulativo, ki bo

obravnavala tudi to problematiko. Potem bodo tudi seminarji dobili svoj smisel. Pri nas smo z uveljavljanjem trajnostnih smernic pričeli, vendar so zadeve še vedno preveč nedorečene. Majda Jerman iz projektivnega biroja ISAN 12 d.o.o. iz Kopra se z njim strinja. »Sama sem velika podpornica trajnostne gradnje, dejansko pa, kolikor imamo stik s projekti, se pri izva-

Tudi z drugimi projektnimi biroji, podizvajalci itd. s katerimi sodelujemo, se ne pogovarjamo o trajnosti. Vedno gre le za to, da je projekt čim cenejši, čim hitreje izpeljan.

janju ne vključuje smernic trajnostne gradnje. V bistvu se moramo še vsega naučiti. V našem podjetju delamo bolj ceste in komunalno infrastrukturo, vendar verjamem, da je tudi na tem področju mogoče narediti marsikaj drugače.

Tudi z drugimi projektnimi biroji, podizvajalci itd. s katerimi sodelujemo, se ne pogovarjamo o trajnosti. Vedno gre le za to, da je projekt čim cenejši, čim hitreje izpeljan. Tudi Primož Hafner iz JUB Slovenija podpira sprejem zakonodaje za spremembe.

V Evropi se gradnji in uporabi zgradb pripisuje kar 40 % porabe vse razpoložljive energije ter približno 36 % izpustov CO₂, kar predstavlja veliko okoljsko obremenitev.

»K ar se tiče trajnostne gradnje, imamo v JUBu veliko izdelkov, ki jih prilagajamo oz. razvijamo skladno z zahtevami trajnostne gradnje. To ni le trend, temveč je potreba celotne družbe. K trajnosti stremimo - pri vseh izdelkih so to fasadni sistemi in tudi notranje barve. Trenutno imamo v postopkih certificiranja kar nekaj fasadnih sistemov za certifikat EPD, ki vključuje vse kalkulacije in izračune, ki

jih zahteva sistem LEVEL(s). Zagotovo je cilj uporabe LEVEL(s), da bi prešli v obligatorni sistem izbire, vsaj pri zelenih naročilih, da bi država to vtkala v svoj sistem izbire ali iskanja najboljših ponudnikov/ izvajalcev.«

CARE4CLIMATE dober primer uvajanja trajnostnih smernic v prakso

Zadnji del konference je bil namenjen predstavitvi stanja ter postopnem uveljavljanju trajnostne gradnje v slovenskem prostoru. Potekala naj bi v okviru projekta CARE4CLIMATE z dobro opredeljenimi cilji, ki naslavljajo problematiko varstva okolja, ohranjanja narave ter podnebnih sprememb. Razpravljali so še o energetskega menedžmentu v izjemno uspešni in trajnostno naravnani lokalni skupnosti, kot je občina Kočevje, o čemer smo že pisali v eni izmed prejšnjih števil revije EOL.

Zavod za **gradbeništvo** Slovenije obeležil 70. obletnico delovanja in prvič podelil nagrado za vseživljenjsko delo

petek, 15 november 2019 11:46 Napisal J.S. Comments:DISQUS_COMMENTS

(Slika: ZAG)

Zavod za **gradbeništvo** - osrednji znanstvenoraziskovalni javni zavod na področju **gradbeništva** v Sloveniji - je na Ljubljanskem gradu Zavod za **gradbeništvo** Slovenije obeležil častitljivih 70 let delovanja. Pomemben mejnik v zgodovini zavoda je tudi podelitev nagrade za vseživljenjsko delo, ki jo je prejel prof. dr. Miha Tomažević, eden izmed najvidnejših slovenskih inženirjev na področju **gradbeništva**, ki ga bogatijo izvrstni raziskovalni dosežki in predvsem njihova zavidljiva vpeljava v prakso.

Dr. Tomažević napodročju raziskav zidanih konstrukcij pri potresni obtežbi sodi v sam svetovni vrh. Nepozabni so njegovi dragoceni prispevki pri popotresni obnovi stavb v Posočju in Furlaniji, poleg tega pa je bil gostujoči profesor na Univerzi v Trentu, na Universidad de Chile v Santiagu, redno gostuje na univerzi v Padovi, ter predaval na Politehniki v Milanu. Za svoje delo je prejel številne mednarodne nagrade, predvsem pa med njimi izstopa Scalzi Research Award, ki mu jo je v letu 2005 podelilo ameriško Združenje za zidane konstrukcije (The Masonry Society).

Dogodka se je udeležilo več kot 350 gostov iz 10 držav, ki so jih tekom dogodka nagovorili predstavnica Združenja evropskih nacionalnih raziskovalnih centrov na področju cestnega

---

transporta FEHRL gospa Maria de Lurdes Antunes in predstavnik Združenja evropskih nacionalnih gradbenih laboratorijev ENBRI, Johan Vyncke ter pristojni minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Pikalo. Direktor Zavoda za **gradbeništvo** Slovenije, doc. dr. Aleš Žnidarič pa je poudaril pomembnost mednarodnih sodelovanj in zaključil z mislijo, da je »zadnje desetletje dokaz, da sta znanje in tehnološka razvitost bistveni za preživetje posameznih delov gospodarstva in blaginjo državljanov« in zbranim zagotovil, da »bodo aktivnosti Zavoda za **gradbeništvo** Slovenije še naprej temeljile na znanju, ki bo puščalo sledi ne le v Sloveniji, ampak tudi širše«.

Slovensko **gradbeništvo** se krči

Vir Delo | [15.11.2019 10:59](#) | [2](#)

Vrednost opravljenih gradbenih del septembra je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani

Slovensko **gradbeništvo** se krči

Slovensko **gradbeništvo** se krči

Vrednost opravljenih gradbenih del septembra je bila za 0,7 odstotka nižja kot avgusta in za 8,1 odstotka nižja kot septembra lani

Več na: <https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/slovensko-gradbenistvo-se-krci-249504.html>

[nazaj](#)

Največ delovnih poškodb v gradbeništvu

15. 11. 2019
13:04

V Knežjem dvorcu Celje so danes obeležili 60-letnico delovanja Društva varnostnih inženirjev Celje. Ob tej priložnosti so podelili tudi plakete najzaslužnejšim v društvu.

Naloga članov je seznanitev z novostmi na področju varnosti in zdravja pri delu, požarne varnosti in področju ekologije. Aktivno sodelujejo tudi na republiških posvetih o teh tematikah. Prizadevajo si za uveljavitev varnosti in zdravja kot stroke in za utrjevanje vloge in dejavnosti ter strokovnih delavcev na tem področju. Predvsem pa opozarjajo na prenos teorije v prakso ter na boljše delovne pogoje predvsem za delavce in ne le ureditev delovnih razmer za delodajalce.

Foto: Pixabay

Statistika kaže, da število poškodb pri delu, ki so največje tveganje v delovnem okolju, sicer nekoliko upada, toda ravno varnostni inženirji pri svojem delu zaznavajo, da v

različnih strokah raste število zdravstvenih okvar in poklicnih bolezni, ki sploh še niso identificirane. »Tukaj vidimo pri svojem delu največji izziv, torej na področju identifikacije poklicnih bolezni in zdravstvenih okvar. Na nas je, da sprejemamo ukrepe, da je teh zadev bistveno manj,« pravi predsednik Društva varnostnih inženirjev Celje **Robert Vodušek**.

V Sloveniji tudi narašča število bolniških odsotnosti zaradi obremenjenosti na delovnem mestu. Med poklicnimi področji pa je **gradbeništvo** še vedno na prvem mestu po številu delovnih nesreč, ki se končajo s hudimi poškodbami ali celo smrtjo.

SIMONA ŠOLINIČ

Jesenski Urbani forum v Novem mestu v znamenju urejanja potniškega prometa

15. 11. 2019

Ministrstvo za okolje in prostor

V Novem mestu je včeraj, 14. 11. 2019, potekal že 5. Jesenski Urbani forum z naslovom Celovito urejanje potniškega prometa – pomen železniškega prometa za trajnostni razvoj, mobilnost in mesta. Na forumu smo izpostavili, da je konkurenčnost mest in dostopnost storitev najširšemu krogu prebivalcev odvisna od dobre povezanosti mest z zaledjem in med seboj.

Način kako opravljamo vsakodnevne poti na delo, v šolo in po opravkih pa vpliva na kakovost življenja vseh, na prostor, na kakovost okolja in na podnebne spremembe. Pomen železniškega potniškega prometa za bolj trajnostno mobilnosti pa je pri nas občutno premajhen, zato bi le ta moral postati učinkovitejši in privlačnejši. Udeležence Urbanega foruma je nagovorila generalna direktorica Direktorata za prostor, **graditev** in stanovanja Barbara Radovan. Poudarila je, da je tako za konkurenčnost naših mest kot za kakovost bivanja vseh prebivalcev Slovenije pomembno, da promet urejamo celovito in se odločimo za prehod na trajnostno mobilnost. Če želimo zmanjšati izpuste toplogrednih plinov in doseči brezogljichnost do leta 2050, moramo nujno nasloviti tudi promet, pri čemer je ureditev železniškega potniškega prometa ključna.

Barbara Radova, generalna direktorica Direktorata za prostor, **graditev** in stanovanja je izpostavila, da »odločitev za prehod na trajnostno mobilnost države in občin je odločitev, ki bo oblikovala prihodnost planeta. Železnica, njene postaje morajo postati stičišča javnega in osebnega prevoza, kolesarjev in peščev. Na Ministrstvu za okolje in prostor se zavedamo, da takega prehoda ne moremo doseči brez sodelovanja z mesti in občinami in brez medsektorskega povezovanja. Delovati moramo bolj aktivno, kar kažejo tudi številne pobude občin in občanov. Tudi v Novem mestu si skupaj z drugimi občinami ob dolenski železniški progi prizadevajo za njeno revitalizacijo. Zato ni slučaj, da se danes srečujemo v tem gospodarsko in kulturno živahnem mestu.«

Udeleženci foruma so se strinjali da so spremembe potrebne. Za osebno mobilnost posamezniki porabimo veliko časa in sredstev. Po drugi strani promet v veliki meri vpliva na okolje, z izpusti povzroča onesnaženje zraka, povzroča hrup in prispeva k eni tretjini izpustov toplogrednih plinov. Za prometne površine porabimo veliko dragocenega prostora. Zato moramo razmisliti, kako delovna mesta in storitve zblížati s stanovanji ter kako omogočiti trajnostne načine mobilnost.

Zagotovo potrebujemo učinkovit javni potniški promet, ki bo privlačnejši od osebnega motornega prometa. Začeti moramo spreminjati tudi svoje mobilnostne navade. Javni potniški promet je lahko konkurenčen osebnemu avtomobilu le, če je časovno ali cenovno ugodnejši. Za naš prostor, kjer je poselitev precej razpršena, delovna mesta in storitve pa so zgoščene v mestih, je pomembno da zagotavljamo različne oblike mobilnosti - železniški potniški promet, medmestni in mestni javni promet, car pooling, car sharing, parkiraj in se pelji ipd. ter jih med sabo dobro povezujemo s prostorskim načrtovanjem, usklajenimi voznimi redi, integriranimi vozovnicami, informacijsko tehnologijo. Predvsem na področju železniškega prometa imamo možnosti, ki bi jih morali bolje izkoristiti.

Kot pozitiven primer je bila na forumu predstavljena aktivnost in pobuda za revitalizacijo dolenske železniške proge za boljši regionalni in čezmejni potniški promet, ki so jo podale občin ob progi v sodelovanju s Karlovško županijo na Hrvaškem. Ker pa urejanje celovitega javnega in železniškega potniškega prometa presega možnosti načrtovanja na ravni mesta ali občine, je nujno bolje povezati delovanje države in občin. Razprava na forumu je bila tako eden od nujnih korakov v tej smeri.

V Sloveniji visoka stopnja (uspešnih) študentov

Ljubljana, 15. novembra - Slovenija je s 46-odstotnim deležem študentov med 20- in 24-letniki na čelu držav članic Evropske unije. V študijskem letu 2018/19 se je v terciarno izobraževanje vpisalo skoraj 76.000 študentov, med študenti prevladujejo ženske. Uspešno diplomira dobra polovica vpisanih na prvo stopnjo, kažejo podatki Statističnega urada RS (Surs).

Za študij se v Sloveniji odloča skoraj polovica 20- do 24-letnikov. S 46 odstotki sodimo v vrh držav članic Evropske unije, sledita Grčija (44 odstotkov) in Poljska (40 odstotkov). V višje strokovno izobraževanje se je v letu 2018/19 vpisal večji delež moških (61 odstotkov), v visokošolsko izobraževanje pa več žensk (57 odstotkov).

V celotnem terciarnem izobraževanju prevladujejo ženske, prevladujejo tudi v večini posameznih študijskih področij, in sicer v pedagogiki, zdravstvu, socialni varnosti, humanistiki, umetnosti, družbenih vedah, informacijski znanosti, poslovnih in upravnih vedah, pravu, kmetijstvu, veterinarstvu, naravoslovju, matematiki, gostinstvu ter turizmu. Moški študentje prevladujejo le v tehniki in **gradbeništvu** ter informacijski in komunikacijski tehnologiji.

Ženske so poleg tega tudi uspešnejše. Med tistimi, ki so se na visokošolski študij prve stopnje vpisali v študijskem letu 2010/11, je diplomiralo 60 odstotkov študentk in 42 odstotkov študentov. Skupno diplomira več kot polovica študentov. V predvidenem letu zaključka, štiri leta po vpisu, je uspešno diplomiralo 24 odstotkov vpisanih v študijskem letu 2010/11. Tri leta pozneje je delež narasel na 52 odstotkov.

Na vpis mladih na študij vpliva tudi izobrazba staršev. V študijskem letu 2017/18 se je za študij odločilo 21 odstotkov 19- do 24-letnikov, katerih vsaj eden od staršev je dosegel največ osnovnošolsko izobrazbo, 43 odstotkov takih, katerih vsaj eden od staršev je dosegel največ srednješolsko izobrazbo, in 71 odstotkov takih, katerih vsaj eden od staršev je dosegel najmanj terciarno izobrazbo.

V študijskem letu 2017/18 je 21.000 študentov prejelo štipendijo. Največ štipendistov je bilo med študenti prve (31 odstotkov) in druge stopnje (27 odstotkov) visokošolskega študija, med študenti doktorskega študija en odstotek, med višješolskimi študenti pa 19 odstotkov. Od tega je največ državnih štipendistov (skoraj 17.500), sledijo Zoisovi (dobrih 2000) in kadrovski (432).

17. november je mednarodni dan študentov. Dan je bil razglašen v spomin na nacistično okupacijo praške univerze leta 1939 in študentske demonstracije, ki so se končale z aretacijo številnih študentov in njihovo deportacijo v koncentracijska taborišča, ubitih je bilo devet študentov in profesorjev. Mednarodni dan študentov simbolizira boj študentov za človekove pravice, za demokratično družbo in boj proti diskriminaciji.